

TRIBUNA

ŠTUDENTSKI LIST TRIBUNA - CENA 1
DIN - LJUBLJANA, MAJ 1971 - LET-
NIK XX - IZREDNA ŠTEVILKA

Odgovor Francu Svetelju na poslensko vprašanje v Skupščini SRS o Tribuni. Odgovarja Boštjan Barborič, sekretar sekretariata Izvršnega sveta za informacije:

Najprej bi rad ugotovil, da gre pri objavljenem prispevku pod naslovom Armijo naša za improvizirano časnikarsko anketo med ljubljanskimi študenti, v kateri je sodeloval 11 oseb. Že samo število pove, da ankete ne moremo jemati za reprezentativen prerez mnenja ljubljanskih študentov in bi lahko redakciji zamerili, ker v komentarju ni ustrezno opozorila na to dejstvo. Ne bi se spuščal v razčlenjevanje posameznih mnenj in sodb, ker anketiranci niso govorili na podlagi lastnih izkušenj. Želel bi le poudariti, da nam ni in ne sme biti vseeno, kaj o naši armadi sodi še tako majhno število naše mladine oziroma bodočih intelektualcev. To je zadosten razlog za prizadevnejše politično delovanje vseh družbenih dejavnikov in še zlasti družbeno-političnih organizacij, ki naj prispeva k odpravi zmotnih ali enostranskih mnenj in s tem h krepitvi naše obrambene sposobnosti. Hkrati sodim, da je potrebno poudariti, da se dolžnost naših javnih občil ne sestoji zgolj v tem, da opozarjajo na probleme in mnenja, saj v isti meri so dolžna prispevati tudi k oblikovanju objektivnega spoznanja o dejanskem stanju, še zlasti ko gre za tako vitalno vprašanje, kot je vitalna sposobnost naroda. V tem smislu je bila dolžnost Tribune, da seznanja študentsko mladino s prizadevanji Jugoslovanske ljudske armade in drugih družbenih dejavnikov, ki imajo za cilj reformo naših oboroženih sil v duhu koncepta splošnega ljudskega odpora in ustavnih sprememb. Sodim, da gre tem prizadevanjem vse priznanje in da zaslužijo našo polno podporo. Pri tem kot vam je znano, ne gre več zgolj za deklaracijo ciljev, temveč za prizadevanje, ki so že dalj časa v teku in ki so že dala vrsto pozitivnih rezultatov. Tako glede enakopravnosti jezikov, kot nacionalne sestave kadrov, kraja služenja vojnega roka in drugo. Kar pa zadeva vprašanje poslance o družbeni materialni pomoči Tribuni bi opozoril na dejstvo, da je Sklad za pospeševanje založniške dejavnosti samo pravna institucija, v kateri so zastopani vsi družbeni dejavniki in ki v svoji dejavnosti oziroma politiki družbene pomoči poročajo neposredno tej skupščini.

Milica na fakulteti

V soboto okrog enih so uslužbenci Uprave javne varnosti v avli Filozofske fakultete zasegli Stenčas - pano z obvestili, članki in spisi, ki so jih študentje napisali v nekaterih študijskih in drugih vprašanjih. V sobi št. 16 pa so dalj časa zasliševali študenta Filozofske fakultete Adama Francka, in predstavnika študentov Darka Strajna. Nato so jih odpeljali na zasliševanje na postajo milice na Rimski cesti.

ZAKAJ BOMO ŠE ŠLI NA CESTO

Šli smo na cesto, šli smo na pogovore, poslušali argumente. Problem Aškerčeve pa ni in še dolgo ne bo rešen. In kaj naj storimo sedaj?

Demonstracije, ki smo jih imeli v sredo, so nas naučile mnogočesa. Ta družba ni zmožna uspešno in dokončno reševati problemov. Primer s cesto in hrupom nam mora služiti pri nadaljnjih akcijah. Ne smemo molčati ob problemih, ki padajo na nas vsak dan v večjem številu. Pokazati moramo tej družbi (t.j. tistim, ki to družbo vodijo), da nam ni vseeno, kaj z nami počenjajo. Prekiniti moramo edinstveno prakso, da gredo vse spremembe mimo nas, ne da bi nanje reagirali.

Problema Aškerčeve nismo rešili. Pokazali pa smo svoj protest. Še naprej moramo nadaljevati s političnim pritiskom. Ne smemo pa pozabiti na naš osnovni cilj. Cilj, ki nas postavlja na isto fronto z delavskim razredom.

Podražitev osnovnih prehrambenih proizvodov za več deset odstotkov, podražitev mestnega prometa, itd. Življenjska raven na eni strani neprenehoma pada. Na drugi strani pa vse večje bogatenje, astronomske plače.

Koliko študentov je iz kmečkih in delavskih družin. Slaba petina. Koliko delavcev v tej družbi lahko šola svoje otroke!

Ne smemo pristajati na logiko te družbe. Naše zahteve morajo biti načelne in dosledne. Zahtevamo odgovornost, zahtevamo odstop tistih, ki niso bili sposobni izpeljati zadnje reforme. Zahtevamo socialno enakost. Zahtevamo pravico šolanja za vse sloje. Zahtevamo pravico in možnost kulture za vse. Zahtevamo realizacijo osnovnih

postavk socializma, ki je pri nas v petindvajsetih letih že močno obledel. In če bo treba, moramo z našimi zahtevami tudi na ulico! Pokazati moramo, na katerem bregu te družbe smo študentje.

J. Z.

AŠKERČEVA

Naše izhodišče je, da problem Aškerčeve mora biti rešen. Zato demonstriramo, ker verjamemo, da bo rešen. Aškerčeva nam odpira še vrsto problemov, ko so skupni ne samo študentom, temveč večini ljudi. Želimo se vključiti v družbo na svojstven način, ne pa se distancirati od nje. Želimo se le kritično distancirati od nekaterih stvari. Kritika ne pomeni istočasno negativnega odnosa, odklonitev ali opozicije. Naš odnos je aktiven odnos. Vključevanje v samoupravni sistem se nam je pokazalo kot neučinkovito. Zato nobena organizacija ne more biti več predstavniki študentske množice. Vsi smo enaki, solidarni in spontani. Demonstracije so oblike enakosti. Moramo biti dosledni in vztrajni v doslednosti, če želimo spremembe, če želimo, da akcija Aškerčeve ceste uspe. Radikalne metode so najbolj praktične, ker so najbolj racionalni in najbolj človeški način delovanja.

Na drugi strani so tisti, ki na vsak način hočejo status quo. Vsak status quo je poln nedoslednosti, izmikanja in odlašanja. Študenti smo za spremembe, proti nam pa so tisti, ki bi tudi pri nas, študentih radi iskali vire stabilizacije. Zato zahtevajo od študentskih vodstev več odgovornosti. To bi bilo oblastniško pozivanje na državljansko poslušnost. Naša odgovornost se kaže v demonstracijah, v naših zahtevah, v naši volji, da dosežemo uspeh, da gremo do konca.

J. A.

Realizacija: Studentski servis, Ljubljana

Opravičujemo se bralcem Tribune zaradi štiridesetdnevne prekinitve izhajanja. Krivda ni v nedelavnosti uredništva, saj so bile vse številke pravočasno pripravljene. V tiskarnah, kjer bi morali tiskati Tribuno, so si izmišljevali najrazličnejše izgovore. Od strojev, ki so se pokvarili, pa do tiskarjev, ki so zboleli ali pa so jih poslali na orožne vaje. Medtem ko so v drugih republikah z neprijetnimi študentskimi listi odpravili na odkrit način, se pri nas poslužujejo indirektnih metode, ki je prav tako uspešna, a manj neprijetna.

Zaradi teh okoliščin je uredništvo sklenilo, da se bo začasno zateklo k izrednim številkam, ki bodo izhajale ob dogodkih, ki so najbolj pomembni za študentsko gibanje. Ta številka je posvečena demonstracijam, ki bodo v prihodnjih dneh in pa osvetlitvi dogodkov v zadnjih dneh pred in med prvomajskimi prazniki.

UREDNIŠTVO

ŠTUDENTJE SE URIJO V SPOZNAVANJU DEMOKRACIJE, GOSTOLJUBNIH ŠEG, OSEBNIH SVOBOŠČIN IN VSEH ZNANIH PA TUDI NEZNANIH ZGODBIC O GOSPODU POTEMKINU, KI PA JE ZAL MRTEV IN BEL

Vseh nadrobnosti najbrž tudi Franz Kafka ni želel popisati, ker bi se sicer mi preveč dolgočasili. Nekateri malenkosti pa se dajo čisto lepo zaslutiti, drobci totalitarizma, pa kanček represije in vse skupaj zavito v puščobno meglico apokaliptičnih vizij Evrope dvajsetega stoletja. Pa ne vzemite tega drobca in kančka preveč dobesedno, ker bi lahko odkrili, da Kafka nikoli ni mislil, da ima opravka z drobcem ali kančkom.

Pustimo ljudi v preteklosti pri miru, četudi so nam pri srcu, njih tarnanje in skrb sliši samo uho zgodovine. Mi pa se ozrimo okoli sebe.

Študentje se urijo v spoznavanju... naporno takšno urjenje sploh ni, lahko bi dejali, da je zelo preprosto. Toda ves njegov mik in privlačnost je v tem, da ne zahteva od tistih, ki se urijo, nikakršne slepe pokorščine, besnega nasilja ali česa podobnega. Zadostuje že, če privrženci mislijo s svojo glavo. Nevarnost takega početja pa je več kot na dlani. V prav neprimernem trenutku nas prepričuje glavni junak italijanskega filma „Preiskava o neoporečnem državljanu“ o tem, da je ljudstvo otročje in da ni bistvene razlike med kriminalnim in političnim dejanjem ali pa je ta razlika tako majhna, da je skoraj nepomembna.

Kaj so torej študentje? Tropa malo večjih otročev, vendar ne glede na vse tisto, kar se je zgodilo na Prešernovi ulici ob obisku francoskega predsednika Chaban-Delmasa, ostajamo spoštovani in nadvse skrbno nadzorovani člani naše demokratične in samoupravljalvske družbe. Popolnoma jasno je, da družba preko svojih organov prisiljevanja ne vrši represije nad študenti, ampak tako kot skrben oče vzgaja in preprečuje, da ne bi zašli na kriva pota. Pravzaprav bi ji v naši otročji naivnosti morali biti celo hvaležni. Res je, da je ta vzgoja še malce obremenjena s tovorom surovosti, toda to je poglavitni šarem našega podnebnja.

Vsem tistim, ki mislijo, da gospod Chaban-Delmas ni lep, dobro vzgojen in športno treniran šarmer dam ter velik prijatelj Jugoslavije, pravim, da so v zablodi. Vse to je res in še več kot to. Za vse omenjene navedbe osebno dobro stoji naše prvo novinarsko pero gospod Bogdan Pogačnik. Brez

njegovih nadvse dragocenih observacij iz prestolnice Francije bi slovenski narod bil le ubog provincialno zaplankan narodič. Tako pa vemo skoraj vse o najbolj tretjerazrednih političnih, literarnih, ekonomskih in drugih novostih iz prestolnice sveta. Gospod Pogačnik je tudi nadvse bistroumno poročal o dogodkih na Prešernovi ulici, tako da študentje lahko gorimo od navdušenja, ker imamo tako izjemno pronicljivo novinarka.

Gospod Chaban-Delmas nas je že zapustil, minila je tudi obletnica ustanovitve OF. Življenje se je vrnilo v normalne tirnice. Organi javne varnosti zopet preganjajo hudodelce, študentska populacija pa se guli za izpite in sanja o reformi univerze.

Če bi se po vseh dogodkih moral vprašati, kaj mi je najbolj ostalo v spominu od dogodkov na Prešernovi ulici in v hali Tivoli, bi omenil dvoje detajlov. Detajl številka ena: Zatohla veža na Prešernovi ulici, policija nas z brcami in pendreki sežene vanjo. Prešvicani Marko Šlodnjak stoji z dvignjenimi rokami ob steni in vpije, Peter Vodopivec pa razlaga policajju, da je nedolžen in da je bil po pomoti tepen s pendrekom. Policaj mu odgovori, da je prepričan o njegovi razumnosti. Detajl številka dve: Organi javne varnosti na Trgu revolucije so bili spričo dežja oblečeni v „varteks“ dežne plašče, delujejo smešno. Konfeksijski policaji. Okoli transparenta „Proletarci vseh dežel, združite se!“ pride do ruvanja. Zahtevamo odgovor, zakaj bi v socialistični deželi bilo prepovedano nositi transparent z geslom „Proletarci vseh dežel, združite se!“ Policaji v dežnih plaščih „varteks“ molče, opravljajo svoje delo. Transparent scejfajo. Nekateri policaji skušajo prevesti francoske napise na transparentih, pri čemer pride do komičnih scen. Andreju Medvedu odvzamejo osebno izkaznico.

Na proslavi obletnice OF v hali Tivoli smo hoteli deliti letak, ki pa ga je okrožni tožilec na podlagi ovadbe UJV zaplenil.

Letak bi lahko resnično vznemiril vse naše buržuje pred odhodom na vikend. Morda bi kateri celo podlegel, ko bi prebral inkriminirani letak. Zato čuvajmo zdravje, naše največje blagostanje.

Toda na koncu vseh prijetnih spominov se moral le naivno vprašati, zakaj v socialistični državi ni dovoljeno nositi transparenta „Proletarci vseh dežel, združimo se!“

MILENKO VAKANJAC

V DEŽELI SRPA IN KLADIVA JE DOPUSTNO:

— da se razpon osebnih dohodkov giblje med 600 in 8000 ND osnove;

— da se v obstoječem sistemu socialnega zavarovanja (in vplačevanja vanj) gradi bolnice s samoprispevki občanov;

— da se vprašanja obveznega šolstva rešujejo z vplačevanjem samoprispjevka za gradnjo osemletk;

— da se zavožen gospodarski položaj rešuje s podražitvami, ki najbolj prizadevajo prav gospodinjstva socialno in ekonomsko najšibkejših slojev;

— da se v taki situaciji draži tako osnovna življenjska potrebščina, kot je tekstil, in to ob sočasnem znižanju carine na uvoz osebnih avtomobilov;

— da odločitve o teh podražitvah sprejema najvišji organ federacije, ki mu je gotovo znano, da dražitve osnovnih življenjskih potrebščin (mleko, tekstil, kurilno olje...) sprožajo naraščanje cene delovne sile, kar ne more biti brez posledic za gospodarstvo;

— da se s sprejemanjem takega načina reševanja ekonomskega položaja naše skupnosti zavestno pristaja na politično manevriranje in manipuliranje z delavsko-kmečkim slojem te družbe;

— da se prodaja delovno silo na tuji trg;

— da se ta trgovina krepi, ker prinaša državi več deviz kot celotna državno maziljena panoga, imenovana turizem;

- da se gospodarstvo obremenjuje z dodatnimi datjavami za financiranje koncepta vseljudskega odpora, medtem ko to gospodarstvo ne more zagotoviti solidnega življenja milijonu fizično (in vojaško) najposobnejših ljudi, ki si v takem položaju iščejo dela v tujini;

- da se v takem položaju iz sredstev, ustvarjenih z delom čelavnih ljudi te dežele, financira akcija zunanje politike;

- da se s poudarjanjem nacionalne problematike prekriva pereča socialna vprašanja;

- da se z najvišjega mesta grozi, da bo skupnost neusmiljeno zatrla sleherni požik obujanja nacionalističnih idej, ki bi ogrožal obstoječo skupnost jugoslovanskih narodov, ko je očitno, da ista skupnost vseh dvajset let tega vprašanja ni reševala na ustrezen način;

- da se z načrtnimi akcijami razbija, k reševanju temeljnih socialnih problemov, usmerjena enotnost inteligence ter delavskega in kmečkega sloja te družbe;

- da samega sebe spoznaš kot del sistema, katerega delovanje tako stanje vzpostavlja, in z molkom in neaktivnostjo nanj pristajaš ter ga omogočaš.

TODA NEDOPUSTNO JE:

- da samega sebe spoznaš kot del sistema, katerega delovanje tako stanje vzpostavlja in se skuša zavestno in preko javnega delovanja distancirati od gnilobe tega sistema;

- z javnim pisanjem opozarjati ljudi, da bi se (tudi oni) sami sebe zavedli kot del družbe, ki tone v gnibli sistemskih rešitev;

- javno zahtevati preosnovno družbe in obstoječega sistema ter odstop ljudi, katere družbena moč iz te gnilobe raste.

JERNEJ NOVAK

DOGODKI OB OBISKU CHABANA-DELMASA IN PO NJEM

Ko je Ljubljano obiskal francoski predsednik vlade, je skupina študentov na lastno iniciativo sklenila, da bo ob tem izrazila svoje mnenje in obliki mirnih demonstracij. V soboto, 25. 4., približno ob 16.30 je iz kazine stopila skupina študentov s transparenti: vive le Mai 68, živila pariška komuna, dol z buržuazijo, proletarci vseh dežel, združimo se... Uslužbenci javne varnosti so odvzeli vse transparente in nosilcem transparentov pobrali osebne izkaznice. Skupina je potem odšla pred stavbo IS, kjer je, zastražena z miličniki, pela Internacionalo in vzklikala parole solidarnosti s francosko levico - delavci in študenti, zahtevala osvoboditev Goujota ter Geismarja in vzklikala Pariški komuni. Pripomniti moramo, da niti na transparentih niti med parolami ni bilo naziva Delmas - fašist, kot si je to izmislila UJV. Malo preden je predstavnik francoskega režima stopil iz stavbe, so uslužbenci zgrda in zlepa spravili vso skupino (kakšnih petdeset študentov) v vežo zgradbe nasproti IS, kjer se je vzklikanje parol nadaljevalo. Ko so miličniki skupini dovolili odhod, je le-ta z dvignjenimi rokami in z vzklikanjem Titu in partiji odšla pred redakcijo „DELA“ v upanju, da bo Delo posredovalo javnosti objektivno informacijo o dogodkih. Potem je skupina odšla na IO.

V torek, 27. 4., je skupina hotela na proslavi ob obletnici OF razdeljevati letake z informacijo o dogodku in z zahtevami po demokratizaciji. Toda uslužbenci UJV so zbrano skupino (osemnajstih študentov) zalotili v prostorih IO, preden je skupina odšla na proslavo. Uslužbenci UJV so po nalogu javnega tožilca zaplenili letake in popisali prisotne.

V četrtek, 6. maja, se je skupina in nekaj članov IO zagovarjala pred javnim tožilcem zaradi inkriminiranega letaka. Na sodišču so potrdili zaplenbo letaka zaradi „protisocialistične vsebine“.

ODPRTO PISMO SLOVENSKI JAVNOSTI

Ob prihodu francoskega predsednika vlade Chabana-Delmasa je nekaj deset študentov spontano želelo z mirno manifestacijo izraziti solidarnost s francoskimi delavci in študenti. Organi UJV so študentom preprečili mirno izražanje svojega mnenja, ki je pri nas zagotovljeno z ustavo in zakoni, tako da so nasilno odvzeli vse transparente, vključno s transparentom „Proletarci vseh dežel, združimo se!“

Ob zaplembi parol so približno petnajstim študentom nezakonito odvzeli osebne izkaznice. Na ta način je tem študentom preprečeno vsako gibanje. Kasneje so te študente tik pred prihodom Chabana-Delmasa z brcami in pendreki zaprli v neko vežo, čeprav so povsem mirno manifestirali.

Nezakonit odvzem osebnih izkaznic in s tem onemogočenje osnovne ustavne pravice gibanja spominja na razmere pri nas pred četrtim plenumom in na razmere v nekaterih ne ravno demokratičnih državah, kjer na podoben način z odvzemom osebnih izkaznic onemogočajo svobodo gibanja državljanov.

Ali se zavedaš, kam to pelje?

IO SKUPNOSTI ŠTUDENTOV LVZ

ODLOČBA

Da se nemudoma prepreči razširjenje tiskane stvari z vsebino, ki nasprotuje določilom člena 52 točka 2 Zakona o tisku in o drugih oblikah informacij (Uradni list SFRJ, št. 45/60), izrekam na podlagi člena 53 istega zakona začasno

prepoved

razširjanja in razmnoževanja letaka izvršnega odbora skupnosti študentov Slovenije - akcijskega odbora, brez drugih oznak glede časa in kraja izdaja, razmnožen na ciklostil in dan v javnost dne 27/4-1971, ker se z njegovo vsebino raznašajo lažnive, krive in razburjljive vesti ter trditve, ki bi utegnile resno vznemiriti ljudi, s čimer pa bi bil ogrožen tudi javni red in mir v Ljubljani.

Obrazložitev:

Dne 27/4-1971 ob 10. uri je Uprava javne varnosti Ljubljana dostavila okrožnemu javnemu tožilstvu letak, ki nosi naslov „Tovariši“, in žig „Skupnost študentov Ljubljana - Izvršilni odbor“ ter še tiskano oznako „Akcijski odbor pri Izvršilnem odboru SS“.

Letak, ki je razmnožen na ciklostil, nima datuma niti kraja izdaja, niti niso bili dostavljeni okrožnemu javnemu tožilstvu trije dolžnostni izvodi v smislu člena 19 in 20 Zakona o tisku in drugih oblikah informacij.

V letaku se med drugim navaja, da je na dan prihoda francoskega premiera policija raztrgala in zaplenila transparente ljubljanskim študentom in jih nato v času premierovega mimohoda zaprla. Nadalje „V soboto si je moral miličnik - delavec služiti svoj kruh s tem, da je na Trgu revolucije raztrgal transparent: PROLETARCI VSEH DEŽEL - ZDRUŽITE SE!“... „Ta družba, ki se kiti z besedo socialistična, je prav tako razredna družba. Medtem ko si rdeči buržuji gradijo razkošne vile z bazeni in vikendi na Tirolskem in v Švici, si je 16.000 fakultetno izobraženih Slovencev moralo poiskati službo v inozemstvu: le tako si lahko kupijo stanovanja in delajo delo, za katerega so študirali. Medtem ko naši bogataši upravljajo milijone na jadranskih po Sredozemlju in letovanjih po Azurni obali, ima milijon delavcev manjšo plačo kot 80.000 dinarjev.“ Nadalje „Medtem ko si naša buržuazija (pred kapitalistično Italijo) z družbenimi sredstvi gradi barvno televizijo, si morajo delovni ljudje z darovi in prispevki graditi bolnice, šole in otroške vrtnice. Ne dovolimo, da iz priseljevanja jugoslovanskih delavcev z juga naredimo „jugoslovanski črnsko vprašanje“.

Vsebinsko navedenega letaka torej nedvomno vsebuje take vesti in trditve, ki so objektivno neresnične oziroma lažnive in bi zlasti na dan, ko Ljubljana praznuje 30. obletnico ustanovitve OF, lahko povzročilo hudo razburjenje, zgražanje in nerazpoloženje ljudi, s čimer bi bil nedvomno resno ogrožen javni red in mir v Ljubljani.

Trditve, da si je moral miličnik na dan prihoda francoskega premiera služiti kruh s trganjem transparenta „PROLETARCI VSEH DEŽEL - ZDRUŽITE SE!“ je skrajno žaljiva za državne organe, ki so dolžni skrbeti za javni red, poleg tega pa še lažniva, ker miličniki takega transparenta dejansko niso strgali. Letak ima torej za cilj, da legalno delovanje organov javne varnosti pri čuvanju javnega reda prikaže v javnosti kot nekakšno samovoljo in borbo proti študentom, ki da se edini prizadevajo za izgradnjo socialistične družbe.

Nadaljnja trditve, da je naša družba socialistična le z besedo, dejansko pa razredna, je ravno tako objektivno neresnična. Zlasti pa je skrajno tendenciozno in zlonamerna trditve, da si „rdeči buržuji“, s čimer so nedvomno mišljeni funkcionarji predstavniških, političnih in drugih organov in organizacij „gradijo razkošne vile na Tirolskem in v Švici“ ter da upravljajo „milijone na jadranskih po Sredozemlju in letovanjih po Azurni obali“. Namen takih lažnivih trditve, ki niso z ničemer dokumentirane in dokazane, je nedvomno diskreditirati pri ljudeh osebe, ki zasedajo vodilne položaje v družbeno-politični in gospodarski sferi. S to trditvijo bi se želel ustvariti vtis, da so funkcionarji v oblastvenih in drugih institucijah ljudje, ki se brigajo le za svojo lastno ugodje.

Zlonamerna in lažniva je tudi trditve, da hočemo iz priseljevanja jugoslovanskih delavcev z juga napraviti „jugoslovansko črnsko vprašanje“. Tako trditve ne samo, da je lažniva, marveč tudi skrajno žaljiva tako za slovenski kot ostale jugoslovanske narode in narodnosti, v navedeni primerjavi s tako imenovanim „črnskim vprašanjem“ oziroma „rasno diskriminacijo“ drugo po svetu.

S tem je začasna prepoved razširjenja utemeljena.

Ta odločba se dostavlja:

1. Okrožnemu sodišču v Ljubljani, s predlogom, naj izreče prepoved razširjenja letaka Akcijskega odbora izvršnega odbora skupnosti študentov Slovenije, razmnoženega na ciklostilu in danega v javnost dne 27/4-1971.

2. Odgovornemu predstavniku izvršnega odbora Skupnosti študentov Ljubljana, da do pravnomočnosti sodne odločbe ne razširja prepovedanega letaka.

3. UJV Ljubljana z nalogo, da vse izvede začasno prepovedanega letaka Akcijskega odbora izvršnega odbora skupnosti študentov Slovenije, ki je bil razmnožen na ciklostil in dan v javnost 27/4-1971 takoj zaseže, kakor tudi matrice in druga podobna sredstva za razmnoževanje in da jih hrani do pravnomočne odločbe sodišča.

AŠKERČEVA

Zavedamo se, da cilj študentskega gibanja pri nas zdaj ne more biti več „Aškerčeva cesta“, niti zaostreni študijski problemi, itd., ampak kritično (= dejansko) nastopanje proti sili sužnosti, kateri zapadajo tako študentje kot delavci in pomeni beg pred trpljenjem – in – mukami, ki jih zahteva revolucionarni (= radikalno kritični) upor proti zdajšnjemu socializmu, proti perfidni moči naše politike, ideologije in ekonomije, proti njeni buržoaznosti, gotovosti in samozadostnosti. (Zrušiti: zničiti je treba senilno in samozadostno gotovost.)

Zavedamo se, da je problem Aškerčeva skorajda nepomembna periferna posledica neke logike, ki nam je vsem dobro znana (saj je prežeta z duhovno srčno krvjo delavstva), logike naše zdajšnje ekonomije in politike, njenega zdajšnjega socializma. Zatorej še enkrat premislimo to logiko, njeno resnico in smisel, ter njen rezultat, in nastopimo proti njeni mistifikaciji, čeprav ne proti ideji, ki jo nosi (ideji komunizma), saj je to tudi naša ideja.

Ne dovolimo, da nas pretentajo desničarji, oportunisti, nekritični, zideologizirani agentje partije!

Nastopimo proti zbirokratiziranim, zvitim, samozadostnim posameznikom politikantom v naših vrstah (tudi v IO in UK) kot tudi proti brezobzirni, kruti sili policijskega aparata, kajti zavedati se moramo, da njihovi predstavniki niso zgolj „nedotaknjeno“ sredstvo neke oblasti (ideologije) sistema, ampak vsi skupaj združno nastopajo kot dejanski, realni posamezniki proti vsakršni revolucionarnosti.

Ne dovolimo, da nas pred morebitnim konfliktom z najnižjimi oponenti naše prebujajoče se revolucionarnosti – s policijo, zavedejo laži o njihovi „čistosti“ in proletarskosti.

Nastopimo za komunizem, proti „komunizmu“!

a. m.

Študentski list urejajo: Boris Cizej, Milan Dekleva, Kostja Gatnik, Jože Konc (glavni urednik), Jernej Novak, Vladimir Simič, Jaša Zlobec (odgovorni urednik). Stalni sodelavci: Adam Franko, Roel van Duyn (Nizozemska), Stane Hočevar, Miro Končina, Tomaž Kralj, Pavel Kristan, Jure Mikuž, Radivoj Pahor, Lado Planko, Marjan Pungartnik, Ciril Ribičič, Samo Simičič, Janez Štergar, Tomaž Salamun, Lenard Šetinc, Darko Strajn, Mladen Švarc, Cvetka Tot, Andrej Ule, Mile Vakanjac, Peter Vodopivec. Fotografija: Žarko Veselič. Lektor: Milan Jesih.

TRIBUNA – Izdaja IO SŠ ljubljanskih visokošolskih zavodov – Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg revolucije 1/II – telefon 21-280 – Tekoči račun: 501-8-78-1 – Celoletna naročnina za študente je 15 din, za druge 20 din

PISMO NACIONALNE ZVEZE FRANCOŠKIH ŠTUDENTOV LJUBLJANSKIM ŠTUDENTOM

Dragi tovariši,
Nacionalni odbor UNEF-a (Union national des Etudiants de France) je bil obveščen o policijski intervenciji med obiskom G. Chabana Delmasa v Ljubljani, medtem ko je skupina študentov mirno manifestirala. Ta intervencija jasno kaže solidarnost med našima dvema vladama, kar se tiče represije proti študentom, kadar se ti postavijo na stališče proletarskega internacionalizma.

Nacionalni odbor UNEF je zvedel tudi za oster protest vaše študentske organizacije in se postavlja popolnoma na vašo stran v boju proti represiji in za spoštovanje osnovnih ustavnih pravic.

Prijateljski pozdrav
podpredsednik komisije za
mednarodne stike
JEAN-CLAUD BOKSENBAUM

Parole na transparentih ob obisku francoskega predsednika vlade Chaban-Delmasa v Ljubljani (zasežene brez obrazložitve 24. aprila 1971 ob 16.30 uri):

- Proletarci vseh dežel, združimo se!
- Vive le mai 68!
- Vive l' idée du mai 68!
- Vivent la jeunesse et le prolétariat français!
- Živela pariška komunala!
- A bas le gouvernement français, vive la commune! (citat)
- Dol s francosko vlado!
- Fous le camp Chaban-Delmas!
- Chaban-Delmas reče: „Ilir'ja vstan!“
- Končajte s „francoskim Vietnamom“ v Čadu!
- O, glej, Chaban-Delmas prihaja!
- Dol z buržuji!
- Tu n'es pas le représentant de ton pays!
- Justice pour Guiot, Deshayes, Speller!
- Nočemo snubiti buržoazije!
- La commune de Paris et tes pacts économiques ne se concordent pas!
- L' internationalisme prolétarien et ta visite ne se concordent pas!

MIRNO KRI,
TOVARIŠI.
TUDI JAZ SEM
JIH DOBIL PO
LEVIH PRSTIH.

ODPRTO PISMO ŠTUDENTOM IN ŠTUDENSKIM ORGANIZACIJAM V JUGOSLAVIJI IN RADIU ŠTUDENT V LJUBLJANI

Tovariši,
študenti,
Med bivanjem v vaši deželi, ki se imenuje socialistična, sem bil zelo presenečen, da se pri vas ne skuša preprečiti demonstracij samo tujim študentom (to se je zgodilo na BLEDU), ampak tudi jugoslovanskim (na primer v LJUBLJANI).

Tovariši,
študenti,
Ruska birokracija je že zaprla ljudi, kot Larisa Daniel in Pavel Litvinov, ki so na Rdečem trgu v Moskvi manifestirali svoje ogorčenje zaradi intervencije sil varšavskega pakta na Češkoslovaške 21. avgusta 1968 in tako izrazili pripadnost načelom I. Proletarske Internacionalne.

Sprašujem vas, ali je zločin, če demonstriraš proti poskusu Kremļa, da s silo zlo mi gibanje delavskega razreda in češkoslovaškega ljudstva za avtentični socializem in resnično demokracijo?

Zvesti načelom in idejam socializma, se moramo boriti, vi v vaši deželi in jaz v svoji, kot to počne U. N. E. F. Kar se mene tiče, mislim, da se moramo v obeh deželah boriti za Mednarodno nadzorno komisijo delavskega in študentskega gibanja, z namenom, da se pred delavskim razredom in mladino celega sveta razkrije resnica o aretacijah in političnih procesih.

Tovariši,
študenti,
Danes nam hoče jugoslovanska vlada s svojo policijo preprečiti, da bi demonstrirali proti Chaban-Delmasu, ki predstavlja vlado, katera na zahteve gimnazijcev, študentov, revnih kmetov in malih trgovcev odgovarja s pendreki, preganjanji, aretacijami in kršitvami osnovnih pravic.

Ali ni bilo torej upravičeno, da demonstriramo proti Chaban-Delmasu, sovražniku francoskega proletariata?

Na čigavo stran se postavljajo oni, ki so s policijo preprečili demonstracije?

Zakaj skuša jugoslovanska vlada, tako kot buržoazne vlade, zatirati demonstracije v podporo delavskemu razredu in vsem onim, ki se borijo proti imperializmu v Franciji?

Tovariši,
študenti,
Ti problemi so vaši problemi, hkrati pa tudi problemi vseh tistih, ki želijo, da bi se socializem razširil in razvil po vsem svetu. Zato vas pozivam, da o tem ne razpravljate samo v vaših organizacijah in partiji, ampak tudi z vsemi tistimi, ki se po svetu borijo za osvoboditev človeškega rodu.

J. P. B.
borec U. N. E. F.
borec Zveze mladine
za socializem

SPOROČILO

(kolegom v veselje, reakciji v bes)

Junjska številka v oktobru - kdo pa je še to videl!

Pa kaj, zavirači so bili na delu.

Pričujoča številka je bila pripravljena na zasedeni FF, vendar jo je bilo mogoče stiskati šele v drugi polovici junija.

Čez poletje je ležala v eni od dveh zanemarjenih sob, kjer sicer domujemo tribunuhi.

Zdaj vam jo pošiljamo za aperitev pred obilnim letošnjim menujem. Tribuna vam namreč za letos pripravlja marsikaj.

Dali bomo vse (štiri) od sebe, da bo vsak teden znova aktualna, kritična, pozorna, ostrovidna, neusmiljena, razumevajoča, topla mamica izgubljenčkom, stroga sodnica butcem, vesela, razigrana, strah vzbujajoča, trdno stoječa sredi viharjev in neviht, sploh - kot jo želiva ti, jaz, oné!

Verjetno si bo spet kdaj polomila noge - pa ne zob - na polenih, ki letijo. Zato bo treba vedeti, da uredništvo največkrat ni dosti krivo, ko bo Tribuna zamudila dan svojega izida.

Uredništvo je namreč pridno, čeprav so med nami tudi dolgolasci in kosmatinci: kar delamo, kar pišemo, se ubadamo za članke, kar nekaj tuhtamo in pretehtavamo, kar resno se pogovarjamo, kar nekaj vemó...

Naj se vam torej cedijo sline, potočki le-te naj vam polzijo raz brado, roké naj se vam tresejo, spanec naj bo nemiren - toda Tribuna bo prišla, pribrzela, priletela.

V sredi oktobra kot smo se domenili, ne?!

Uredništvo

KRONOLOGIJA DOGODKOV V ZADNJEM MESECU

1. 14. 4. - zasedba Aškerčeve. Več tisoč študentov postavi svoje zahteve, ki jih odide prebrat tudi pred Skupščino.

Pojavljajo se tudi govorniki, ki se oddaljijo od problema, zaradi katerega je bil ta shod - vsaj formalno sklican in opozorijo na pomembnejšo politično problematiko. Študent M. Jesih poziva na nadaljevanje zborovanja, ki ga podkrepi z metaforično bravuro, ki so jo pozneje tolmačili povsem dobesedno. Na podlagi tega se proti M. Jesihu uvede kazenski postopek, ki še traja.
2. 24. 4. - skupina približno 40 študentov ob prihodu francoskega predsednika mirno manifestira svojo solidarnost s francoskimi študenti in delavci, za proletarski internacionalizem in ideje Maja 68. Pri tem jim policija nasilno odvzame vse transparente (vključno s transparenti ŽIVELA PARIŠKA KOMUNA, PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽIMO SE etc.) in protizakonito zadrži osebo izkaznico kakih 15 študentov. Tik pred prihodom francoskega predsednika, vse študente nasilno sliščijo v neko vežo. Vsi ti študentje pridejo kasneje pred sodnika za prekrške.
3. 27. 4. - je zaplenjen študentski letak ob 30-letnici OF zaradi "lažnive in alarmantne vsebine". Letak je govoril o pojavu t.i. rdeče buržuazije, ki si kupuje vile v tujini in o drugem.
4. 8. 5. - milica prvič po vojni v Ljubljani krši teritorialno nedotakljivost univerze z vdorom na FF in zapleni vse plakate na študentskem oglasnem panoju ter preišče sobo FO FF. Ob tem zadržijo v priporu Franka Adama, ki je na pano napisal: "Napočil je čas gverile, uprimo se avtoritarizmu in porajajočemu se kapitalizmu!". Izraz gverila ni bil mišljen v smislu oboroženega boja, ampak je pomenil način zvite, nekonvencionalne, nenasilne, včasih tudi ilegalne akcije. Policija preišče stanovanje Franka Adama in dalj časa zaslišuje člana FO, Darka Štrajna. Proti Franku Adamu se uvede preiskovalni postopek na podlagi člena 118. KZ (sovražna propaganda), ki predvideva 1-12 let strogega zapora. Več študentov je zaslišanih. Preiskava še traja.
5. - Od Mraka odpeljejo študenta FF, Marjana Lisjaka, ki je v pijanosti izrekel več za državo žaljivih gesel.
6. - Tribuna ne more iziti več kot mesec dni, ker se v tiskarni nenadoma pokvarijo stroji, strojnik odide na orožne vaje, itd.
7. 18. 5. - pogovor med predstavniki univerze in predstavniki UJV in sodišča. Zahteva se eksteritorialnost univerze. Doseže se enotnost v določenih vprašanjih.
8. 19. 5. - skupščina FF izrazi solidarnost s študenti v pregonu in pokaže pripravljenost za radikalnejše akcije.
9. 19. 5. - teach-in o problemu Aškerčeve ceste. Ob tem je zaplenjen študentski letak "Tehnika za ali proti človeku", ker iz nezmožnosti reševanja problemov, kot je Aškerčeva, sklepa na politično nezmožnost sistema kot celote. Zaplenba je pozneje potrjena na sodišču.
10. 20. 5. - so napovedane manifestacije o negativnih pojavih v naši družbi. Do manifestacij ne pride zaradi neenotnosti študentskega vodstva. Študentje se umaknejo na FF in tam debatirajo.
11. 24. 5. - ob 12 uri izredna skupščina FF. Sklep: ustanovitev AO za zasedbo fakultete. Zasedba FF se začne v sredo, 26. maja ob 10,00 uri. Istega dne se začnejo tudi priprave na zasedbo.

(Iz 1. številke internega glasila Svobodna ljubljanska Univerza).

SVOBODA SVOBODNE UNIVERZE!

Kaj nas lahko poučijo zadnji dogodki v študentskem gibanju, kaj pomenijo posegi milice in sodišča na univerzo?

Očitno je, da oblast univerze ne jemlje resno in da v njej ne vidi nikakršne ovire za svoje nedemokratske in represivne posege ali mogoče upa na podporo zanje celo na sami univerzi.

Dobro vemo, da represivni ukrepi proti študentskemu gibanju ponavadi služijo le kot uvod za zatiranje univerzitetne svobode in državljanških svoboščin, kar je ravno prvi pogoj za nastanek in ohranitev študentskega gibanja. Zato je v interesu vseh, ki delajo (učijo in se učijo) na univerzi, da z vso pozornostjo spremljajo dogodke v študentskem gibanju in na univerzi sami, ker vsaka represija proti študentom, ki se bori za demokratičen socializem, lahko vodi v bodočo represijo proti njim.

Problem je torej svoboda in osvobajanje. Res je, da se represivni ukrepi opravičujejo s tem, da se želi le preprečiti anarhične, razbijske in nezrele akcije. Vendar nismo tako naivni, da ne bi videli prave osi in dejanskega cilja, na katerega merijo. To je ravno svoboda kritike, znanosti, umetnosti, svoboda človeške produkcije, to je tista svoboda, ki je celovito osvobajanje in ne le sprostitve instinktov. Le na podlagi takšne svobode lahko univerza zahteva svobodo zase pred družbo in iz tega sledijo avtonomija ter eksteritorialnost. Le svobodna univerza predstavlja oviro zaslužujoče akcije, od katerih koli že pride. To je tako v njenem kot v splošnem družbenem interesu, kajti družba, ki noče konfrontirati s sklerozo totalitarizma, mora trpeti to svobodo, četudi je kdaj boleča, ker ji včasih pokaže v ogledalu njen pravi obraz. Svobodna pa je univerza šele takrat, kadar znotraj sebe ne dovoljuje nobenih elitističnih in avtoritarnih konceptov, zaprtih struktur moči in vplivov njej tujih sil, nedemokratskih postopkov, zaprtosti nasproti inovacijam, zlorabljanju in ignoriranju študentov, itd..

Svoboda pa ne pozna meja, lahko prodre kamor koli in zato mora naš glas prodirati skozi vse zapreke in izzvati odmev, ki bo tudi sam osvobajajoč in ne represiven, to se pravi, vzbuditi se mora demokratična večina, napredni del delavskega razreda, skratka proletariat naše družbe.

Študente smo sicer samo detonator, toda upamo, da bo ta detonator našel svoj smodnik in da bo učinek tega vpliva prebuditev obče demokratične družbene iniciative, ki bo našo družbo šele napravila de jansko demokratično, ki bo izključevala manipuliranje s ljudmi (kot so to, po našem mnenju, zadnji kazenski ukrepi nasproti nedolžnim akcijam in izjavam nekaterih posameznikov in skupin). Zato je naša sedanja akcija tako protest proti vsemu nesvobodnemu in zaslužujočemu v naši družbi kot tudi manifestacija svobode in resne prizadetosti.

Upamo in pozivamo vse sodelujoče, da se zato izogibajo neresnih provokacij in da jim ne nasedajo, ker to ni osvobajanje, temveč prepuščanje stihiji, torej prej zaslužjevanje, kar je izraz strahu, da ne bomo zadosti radikalni, popularni, itd.. Za osvobajanje je treba človeške moči, za to pa je treba poguma, poguma v odločitvi za moč, ki je lahko le moč resnice same. Le tako bomo lahko dokazali vsem našim nasprotnikom in dvomljivcem, da smo študentje sposobni tudi remežjih akcij, kot so spontane demonstracije, da smo sposobni voditi fakultete in univerzo in to celo veliko bolje, kot so vodene sedaj. Z našo akcijo dajemo študentskemu gibanju in univerzi nov smisel. Našim zborovancem morajo slediti konkretni rezultati:

- opustitev procesa proti študentom - kar je pravzaprav opustitev političnih procesov pod firmo kriminalnih;
- razbitje zakletega kroga, ki ga ustvarjajo aredatva obveščanja bodisi z ignoranco bodisi z diskvalifikacijami - zato razvijmo sistem direktnih kontraintformacij in spretnega reagiranja;
- dokazimo sposobnost za temeljitije in nevarnejše akcije (za družbo seveda) kot so bile doslej, ki bodo predvsem trajne in uspešne;
- ta akcija mora dati pečat vsakemu oddelku, fakulteti in univerzi kot celoti;
- naše akcije naj postanejo konkretnije; iz rezultatov (študentskih in drugih) preidimo na dejanje, neprestano kažimo pritiskajmo in odpirajmo gojne čire stvarnosti, ki nam želj zapreti usta, srce in duha, ko nas provocira s svojimi represivnimi odgovori v polovične, čisto histerične akcije, ki so zgolj odgovori na odgovore.

Zato ne pristajamo na pričkanje na sodiščih in pretepanje s milico, ker je to pričkanje z vratarjem, da se nam dovoli vstop v palačo. Za prepričanje včasih sicer nujen, toda nikoli bistven, zato udarimo direktno v palačo, brez posrednikov. Sodišče in milica naj ostaneta za nami, ne pa, da se postavljata pred nas kot permanentni oviri. Policija in sodišče nam bosta nevarna le, dokler bomo v sebi še ohranili svojega notranjega policajca. Zato naj bo vsaj del represij tudi boj zoper ta mehanizem "avto-cenzure", ki nam ga vsajuje svet z vso nesramnostjo lažne nezogibnosti in nujnosti obstoječega. Zahtevamo legalnost postopkov, dejansko neodvisnost sodišč, eksteritorialnost univerze, spremembo javnih in drugih ocen študentskih akcij, upoštevanje glasu univerze in študentov, da se študentovski gibanju in univerzi da priznanje samostojnega, avtonomnega političnega subjekta, ki ima vso pravico do kritike, lastnih ocen in samostojne politične akcije, kar nikakor ne pomeni neke politične stranke, ker se ne borimo za nobeno oblast, temveč hočemo biti kritična in pozitivna sila v družbi.

/Iz 1. številke internega glasila Svoboda ljubljanske Univerze./

Andrej ULE

ZAKAJ SMO TU IN ZAKAJ NAM GRE?

Očitajo nam, da smo ekstremisti, da so naše ideje in naše akcije protisocialistične in protidržavne, da v družbo vnašamo nemir in anarhijo, da je naš "levi radikalizem" enak poziciji desnice, da je na še delovanje nedemokratično, protidemokratično, da manipuliramo s študentsko množico, da nastopamo proti načelom partije.

TODA: ZAKAJ NAM V RESNICI GRE?

Živimo v družbi, kjer imajo organi pristole in sodstva "proste roke", da onemogočijo vsako demokratično (za-socialistično in za-partijsko) izgovarjanje kritične vesti in zavesti posameznikov ali skupin. Primer za to je protidemokratično, neosocialistična aretacija študenta Adama Franka ter politična diskvalifikacija udeležencev mirnih manifestacij ob obisku Chabana Delmasa.

Naš namen ni ustvarjanje kakršnekoli opozicije! Kot opozicijo nas določa "ukrepanje" policije in UJV.

Na zasedbo univerze, ki je pred nami, se nismo pripravljali mesece in mesece, nismo delali izčrpnih analiz. Ni naš namen, da damo nastančen oris naše zdajšnje situacije, niti da pokažemo na vse možne rešitve te krize. Naše moči in možnosti so mnogo manjše.

Ne delamo si stvar, da lahko zasedba neke fakultete (pa čeprav nas bi bilo desettokrat več) kakorkoli spremeni današnjo situacijo pri nas. Naše zahteve so lahko samo splošne in načelne.

Na brionatem plenumu in v zadnjih Titovih govorih je bila izražena velika stiska, v kateri se trenutno nahaja naša država. Zdaj je čas, da pokažemo, kaj je naše mesto. Razbiti moramo predodreke, ki so vsiljeni in izmišljeni od zgoraj! Predodreke do študentov, njihovih stališč in akcij. Naše akcije naj pokažejo, da so naši interesi na strani delavskega razreda.

Naše ideje so socialistične, cilj naših akcij in "izpadov" je boj proti (navideznemu, sliaganemu) "komunizmu" v za komunizem! Namen našega delovanja je uresničevanje manifestov in načel partije. Naša zahteva je rdeča zastava, v njej sta arp in klavir: naša partija je ZKJ!

KAJ HOČEMO DOSEČI?

Očitajo nam, da nimamo programa, da ne vemo, kaj hočemo, za kaj nam gre oziroma, da je naš program preproščan, da napadamo vse napake v naši družbi in da tako ne gre. Toda: kako pa gre? Dejstvo je, da so vse dosedanje detajlne analize našega socialnega, ekonomskega in gospodarskega stanja "udartile mimo": zgrabile svoj cilj ter bile zbirokratizirane! Na ta način se je izkazala in se še vedno kaže socialno - ekonomska neustreznost in politična neučinkovitost vsakega takšnega programiranja, ker preprosto ne more biti ureničeno. Zato smo proti takšnemu delu! Učinkovito (če sploh lahko) lahko nastopimo samo proti vsem anomalijam v naši družbi!

Naša država se lomi v morda najhujši krizi doslej. Gospodarska situacija je slabša iz leta v leto. Nihče ni nikomur odgovoren. Dovolj nam je neizpoljenih obljub! Dosedanja praksa reševanja problemov se je izkazala za jalovo: Kriza sledi krizi, devalvacija, inflacija, neprestano zviševanje cen, itd. ... Treba je dokončno prekiniti s tem in takšnim načinom socializacije družbe in kapitala ter nastopiti proti takšnim metodam reševanja perečih problemov! Treba je že enkrat začeti z uresničevanjem zastavljenih nalog in ciljev, ki so vsem nam skupni!

/Iz 2. številke internega glasila Svoboda ljubljanske Univerze /

Andrej MEDVED
Jaša ZLOBEC

SPOROČILO ZASEDBI

Zasedba po zdravi pameti ne more biti izpeljana iz sedenja in posedanja, ampak je najbližja sorodnica partizanske, gverilske zasede. Po najboljših klasičnih partizanske in gverilske literature (Svetina, Hemingway) pa je tudi radnjemo ignorantu jasno, da je zasedba in z njo zaseda garanje. Za dobro zasedbo (zasedo) je treba prehoditi sto kilometrov, dva dni ležati v snegu in potem streljati cirka osem ur kot hučič. Kdo je na to zasedbo primarjal sto kilometrov, kdo je preplaval Savo in Dravo, kdo je sedaj krvav okrog oči?

Kdo ima čas poslušati Dušana Rogja sto ur v enem dnevu? Kdo sit ni vseh mogočih muzičnih eksperimentov na Radiu Študent, ki oživa vso podporo organizacije, ki jo je nedavno uspešno vodil Janez Vipolnik? Prijatelj, se vi lahko pohvalite s tako odlično podporo? Ne izgubljajte časa a prebiranjem posrdnih bročur (na običajnem partizanskem kongresu porabijo za ta prijeten posel uvodne tri dni, ne obveščajte se neprekinjeno tri dni od starih stvarih, ampak govorite o stališčih in golju, ki vam ne pušči do besede, govorite o municiji, ki je neke pripravljena za razbijske vaše sorte, zapuščajte mlkve, ki vam jih vsiljujejo, presenečajte z novimi, ki jih oni ne poznajo, predvsem pa delajte, ne posedajte, ne polegajte, ne dremajte! Univerza je zasedena zato, da bomo na nogah trideset ur na dan.

/ Iz internega bitena /

Mare SLODNJAK

ČEMU AŠKERČEVA?

I.

Po revoluto na Aškerčevi je čutili potrebo po njegovi širši utemeljitvi, pri čemer gre za videnje te konkretne akcije v okviru širše revolucionarne težnje. Ta je v milini informativnih sredstev šla povsem v izgubo, seveda zgolj v njihovi sferi.

Mislilim, da je najprej potrebno pogledati nekaj karakterističnih očitkov namenjenih akciji.

Na prvem mestu se postavlja očitek o nerealnosti zahtev zbora. Ta očitek izhaja predvsem iz vrst zagovornikov obatožečega aplob, kajti v sedanjem sistemskem reševanju problematike je vsa težava v tem, da se sredstva ne morejo prečiti iz enega sklada v drug ali iz prepolnih šepov v sklad, ker pri obatožici zakonodaj drugače ni mogoče. Voljalo bi se omeniti prelaganje kompetentnosti z ramena enega organa na ramena drugega ipd. Ne da bi se akvarjal s pravniško-ekonomističnim raziskovanjem teh institucionalnih odnosov, menim, da je očitno, kako je nerealnost implicirana v takem sistemu delitve sredstev siroma pri odgovornih zastopnikih takega sistema. Ti lahko postavivti naprimer problema socialne diferenciacije in radikalnim zahtevam po razrešitvi tega akutnega problema, v imenu omenjene "realnosti" mirno priprijoče nerealnost. In po analogiji tako dalje.

Drugi očitek je očitek anarhizma, ki izhaja po mojem mnenju iz strahu pred spontanimi, odločnimi razkrivanjem konfliktnih situacij. Vprašanje je, ali ni anarhičen ravno sistem, v katerem malim birokratom ni treba nositi polne odgovornosti, v katerem se bogotijo "majhni posli" na račun delovnega človeka (večini ti posli niso dopustni), v katerem prevladuje v ekonomiji stihija, v katerem na mnogih področjih vlada nestrokovnost in neuskajenost z interesi drugih področij etc.. S tega stališča je zelo sporno neke akcije, ki je usmerjena proti vsemu temu, imenovati anarhična. Upam, da je na tem nivoju jasno, za kaj gre, ne da bi se spuščali v globjo osvetele anarhizma in s tem na različne-vanje vprašanja o mogoči upravičenosti anarhične akcije v danih zgodovinskih razmerah.

Tretji očitek, ki prihaja tudi iz študentskih vrst, je očitek idejne neenotnosti. Ta očitek je treba spodbiti samo toliko, kolikor to sploh ni očitek, kajti bogostavo študentskega gibanja je ravno v diferenciaciji idej in v (iz tega izhajajoči) konfrontaciji različnih mnenj, ob kateri se oblikujejo zavestni kritični individui.

Četrti očitek je podobne narave, kot prejšnji in raste iz odsotnosti celovitega političnega programa. Mnenj sem, da je akcija na Aškerčevi šele stopnja oziroma ena od platv v procesu konstituiranja študentskega gibanja, kot političnega subjekta in bi bilo megalomansko zahtevati od akcijejakega odhoda izdelan politični program.

Z več manjšimi očitki, namenjenimi predvsem slabotnim organizacijam, se tu ne bom brezplodno ukvarjal.

II.

Vsakega, ki to bere pozivam, da poskus v sebi malo polemizira z naslednjimi tezami, ki so posame- ni na osnovi premišljenega in izkušnega) utemeljivte študentske politične akcije.

1. Neefektivnost družbenega sistema v reševanju problematike s stališča človeka je zrcalna slika

njegove odtujenosti. Z odtajevanjem sistema se problematika dviga v abstraktno medinstitucionalne odnose, v sfero nekakšnega občega interesa, takolimenovani individualni interesi morajo preživeti prevod v jezik tega " občega " interesa / to je institucionalni jezik /, če hočejo v okviru tega sistema kaj doseči, pri čemer hočeš nočeš utjujejo upravičenost obstoječega.

1. Vsek institucionalni sistem / četudi se imenuje samoupraven / vsebuje nevarnost, da se zapre. To je konsekvence njegove odtujenosti. Zaprt sistem parazitira živ ljudski organizem, vzdržujoč ga pod diktatom iracionalne racionalitete.

1. Toda odtujen, zaprt in iracionalen sistem še v tešnji, da bi se kot tak konstituiral, določa hočeš uteti tudi prostor uporu zoper njega.

1. Upor proti sistemu ima dve možnosti poraza:

a) sistem upor zatire ali pa preišči njegove zahteve ob predpostavki, da je odpor nesorazmerno šibkejši kakor sistem.

b) sistem upor absorbira s zadovoljivi vijo nekaterih konkretnih zahtev, pri čemer glavno težnjo / sprememba sistema / negira največkrat tako, da je v svoji naravnosti sploh ne razume oziroma vsaj na sunaj z demagogijo in podobnim kaže nerazumevanje.

1. Zmaga upora je tretja možnost, ki se lahko manifestira v preobrnitvi institucij v svojo korist ob pogoj, da je sistem takšne transformacije še zmogljiv, to je, da še ni povsem zaprt. V tem primeru gre vna institucijam njihovo vsebino in jih tako zreducira samo na eno od možnih oblik reševanja družbene problematike. Zmaga upora se v nasprotnem lahko manifestira v avditivni celotnega sistema, pri čemer ta zmaga postane relativno dokončna, ko upirajočemu se subjektu uspe vzpostaviti organiziranost, ki je zgolj orodje v njegovih rokah. Prvi pogoj je seveda, da so ta subjekt v svojem interesu splošno osveščene množice.

1. Za dosego takšnega cilja pa se morajo subjekti, zaznavajoč odtujenost sistema, konstituirati ob kritični problematiki in skopi njo kazati na efektivnost sistema. Ob " zadajanju vrste nalog " sistema se ali zgodi proces dezalienacije institucij ali pa se pokaže potreba po njihovi odstranitvi.

1. Namesto odtujenih institucij se vzpostavi najširša demokracija (to je po besedah Rose Luxemburg diktatura proletariata), ki je diktatura večine nad manjšino. Ta demokracija, kot svojo predpostavko vključuje stalno samospremijanje, s čimer raste možnost negacije tudi nje same.

1. in 2. Kolikor institucionalni sistem ni toliko odtujen in zaprt, da bi mogel torej prisluhniti " svoji vsebini " morajo biti konkretne akcije revolucije subjekta usmerjene na izenačevanje pojnov, kar pomeni, da institucije svajamo na njihovo instrumentalno koristnost, ko razumejo jezik šolskih problemov.

KAJ ME V ZNMENIRJA?

Darko ŠTRAJN

ODLOČBA

Da se nemudoma prepreči razširjanje tiskane stvari s vsebino, ki nasprotuje določilom člena 52 toč. 1 Zakona o tisku in o drugih oblikah Informacij (Uradni list SFRJ, št. 45/60), izreklam na podlagi člena 53 istega zakona začasno

prepoved

razširjanja in razmnoževanja letaka izvršnega odbora skupnosti študentov Slovenije - akcijskega odbora, brez drugih oznak glede časa in kraja izdavanja, razmnožen na ciklostil in dan v javnost dne 21/4-1971, ker se s njegovo vsebino raznašajo lažnive, krive in razburilive vesti ter trditve, ki bi spogle resno vznemirili ljudi, s čimer pa bi bil ogrožen tudi javni red in mir v Ljubljani."

Spodaj podpisani pisec tega pisanja izjavljam, da podpravljam in v celoti podpiram delo javnega točnika, Res, javni red in mir mora biti. Vznemirjati naše državljanje je nedopustno, škodljivo in smil pomeni dejanje proti ljudstvu.

Toda zaupati vam moram, da sem tudi sam vznemirjen. Pa ne zaradi omenjenega letaka. Vznemirje me dan na drug način, tovariši! Slabo spim, mučijo me hude sanje, sploh - v stanju vzneznostnosti sem. Povedal vam bom, povedal vam bom lepogo vrsti, tovariši, vi pa ukrepajte!

Torej - vznemirja me, med prvimi, naša vlada (ZIS), ker ne izvaja stabilizacijskega programa, kot je obljubila.

Vznemirja me vihanje cen mleku, kruhu, mestnemu prevozu.

Vznemirjen sem zaradi odhajanja naših ljudi na delo v tujino, zaradi neodločnega stališča naše vlade do žanjecev, vznemirjajo me hrvaški nacionalisti.

Vak dan na novo sem vznemirjen zaradi vse večjih razlik v standardu delavnih ljudi, zaradi bogatenja njih in revščine drugih.

Nemam reči, da me vznemirja neresčevanje stanovanjskega problema, obupen položaj našega dinarja, slab UJV do študentskega gibanja, ravno tako sem vznemirjen zaradi Aškercve ceste in neurjenošiznosti proučev, zaradi onesnaženja zraka in vodč, zaradi neizhajanja Tribune.

Vznemirjajo me reekspozitiji, nelikvidnost našega gospodarstva, kriminalna investicijska politika, osovaki klerikalci.

Vznemirjajo me zakulise politične borbe, naša samozadovoljnost ob problemu delavcev iz drugih republik in še dosti drugih stvari!

Dak - kot rečeno, vznemirjen sem. In prosim vas, tovariši, pomagajte mi!

B. CIZEJ

NAŠ STENČAS - NAŠA SVOBODICA

1. Predsednje filozofske fakultete je fakultetni odbor postavil pano - stenčas, na katerega naj študentje pisajo, rišejo, obešajo svoja mnenja, predloge, ugotovitve. Fakultetni odbor je menil, da so študentje - jolko se zavedajoči člani naše samoupravne skupnosti, se pravi, da bodo znali sami precentiti in vsebnosti vsebino stvaritev na panou. Ni pa tako menila Uprava javne varnosti, ki je (njeni uslužbenci) prišla na fakulteto, zaplenila vse gradivo „ stenčasa in zasliševala (14 ur) avtorja parole: Študenti nastopli je čas gverile, uprimo se avtoritativni in porajajočemu se kapitalizmu!". Uveden je bil tudi sodni postopek po členu 118 KZ. Tudi celotni fakultetni odbor je bil v pretakavi.

Pano, obnovljen, sicer stoji še naprej v avli fakultete in študenti pridno sodelujejo pri njegovem opremljanju - psi lajajo, karavana pa gre dalje!

To je (eden med mnogimi) dokaz naše posebnosti, naše delnosti. To je ostanek takolimenovane " akademike " svobode, delna, ukovirjena svobodice!

Ven s panujem, ven na Trg revolucije! Vai mi, študenti ali neštudenti, smo polnopravni člani te družbe, njeni oblikovalci, ustvarjalci. Zato moramo zahtevati svobodo izražanja za vse, povsod, ne samo na nekem panju v avli neke fakultete. Osvobodimo se klišejev, ki nam jih vsiljujejo, osvobodimo se klišejev, ki se jim podrejamo!

bc

NUMERUS CLAUSUS, SPREJEMNI IZPITI, SVETOVANJE, ...

Velik osip na ljubljanski univerzi (uspe jih v prvih dveh letih povprečno 30%; 39-20% po različnih fakultetah) in prevelik naval na nekatere fakultete sta povzročila potrebo po proučitvi študentske populacije in konstrukciji sprejemnih meril za vpis novih študentov na univerzo.

Skupina psihologov psihološkega oddelka na FF v Ljubljani je na pobudo univerze po dvehletnem sledenju in analizi študentov (leto 67/68 t. j. od vpisa do drugega letnika) ugotovila, da je uspeh na univerzi v povezavi s uspehom na gimnaziji, s splošnim znanjem in s intelektualnimi sposobnostmi; s izobrazbo staršev, pa tudi z gospodarsko razvitostjo območja, v katerem je študent živel.

Eden izmed načinov, da zmanjšamo osip, je stroga selekcija oz. numerus clausus. Te se vedno bolj poslušujejo univerze v Jugoslaviji. Je pa po drugi strani takšna stroga selekcija, posebno še, če ne upoštevata vseh bistvenih faktorjev (mnogih še ne poznamo), ki so važni pri uspehu na univerzi, zelo škodljiva, saj zavrne mnogo tistih študentov, ki bi pri študiju dobro uspeli in se tudi dobro uveljavili v praksi.

Videti je, da na nekaterih fakultetah pri nas to pomanjkljivost poznamo in so kritični do stroge selekcije (vzemimo filozofsko fakulteto v Ljubljani). Še več, navdušujejo se bolj za svetovanje in orientacijo vključno s socialno ekonomsko pomočjo. Če bi pri nas poskušali reševati probleme prevelikega osipa s sprejemnimi izpiti, kot jih trenutno premoremo, bi lahko zavrnili le tiste, ki imajo zelo slab uspeh v srednji šoli in na drugih merilih (splošni poučenosti, intelektualnih sposobnostih). Število takih pa bi bilo majhno in ne bi rešilo problema.

Prav svetovalno delo in orientacija, za kar so se navduševali v razgovoru z dr. Zormanom tudi študentje IOŠS v Ljubljani, ki pa bi zajelo tudi še srednje in osnovne šole, bi omogočilo, da bi se do neke mere izboljšal priliv tistih študentov, na tista področja, za katera kažejo največ sposobnosti. Pri tem pa ne bi smeli zanemariti interesne usmerjenosti in socialno-ekonomskih možnosti. Da bi se to delo pravilno vršilo in da ne bi prišlo do prikrite selekcije, bi bilo treba ustanoviti inštitut, ki bi se ukvarjal izključno samo s tem delom, s teamom strokovnjakov in bi vključeval tudi sodelovanje študentov.

Žal ni bilo izvedene raziskave, ki bi k problemu osipa pristopila še z druge strani, in sicer z analizo dela na univerzi, to je samega sistema dela profesorja s študenti, izredno širokega področja raznih oblik posredovanja in izmenjavanja informacij (kar ne zahteva vedno velikih finančnih sredstev).

Niti ni bila izvedena analiza prostorskih in kadrovskih kapacitet, da ne govorimo o potrebah, ki jih ima družba po kadrih, za katere danes nihče ne ve.

Tudi še nimamo navade, da bi se spraševali, kakšna je povezanost med dobrimi in slabimi študenti na univerzi in potem v praksi.

KAKŠNA JE TUKAJ VLOGA ŠTUDENTOV ?

Vemo, da ktičivo univerzo za prevelik osip (vzroki so že v srednjih in osnovnih šolah) pa tudi za uspešno diplomiranje.

Da reši problem, bo univerza lahko postopala na različne načine:

- 1) Odločila se bo za šelekcijo pri vpisu
- 2) Odločila se bo za svetovanje, usmerjanje študentov in za hitrezo pomoč študentom
- 3) Od družbe bo zahtevala večja sredstva za opremo in za nove kadre ter za boljše nagrajevanje kadrov
- 4) Zahtevala bo vsklajeno delovanje celotnega šolsstva in vrsto reform v šolstvu
- 5) Zahtevala bo analizo potreb po kadrih in praksi

S tem pa bi bili do neke mere rešeni šele problemi do vpisa na univerzo.

Ali se bo odločila za točko 1) ali 2), je odvisno od vseh ostalih točk. Če ne bo večje podpore s strani družbe, ČE NE BO UNIVERZA SPREMENILA SVOJEGA DELOVANJA (sistem odnosov študent - profesor), bo možno edino dvoje:

- da bo univerzo zapustilo dosti slabih strokovnjakov (brez selekcije na začetku)
- da bo univerzo zapustilo malo slabih strokovnjakov, ki pa bodo še vedno slabi (s selekcijo na začetku).

Študentje smo proti selekciji na začetku, smo pa za uvedbo kvalifikacijskih izpittov, vendar šele takrat, ko bo univerza spremenila način svojega dela (se bo lotila reforme) in ko se bo spremenil način dela v srednjih in osnovnih šolah, in ko bo ustanovljen inštitut, ki bo pričel s svetovanjem in orientacijo in s pomočjo socialno ogroženim študentom.

Študentje in univerza v mnogih primerih niso navajeni nastopati enotno, morda se drug drugega celo bojijo, kar pa škoduje odnosom univerza - družba, posebno ko gre za reformaska prisrdevanja in boljšo materialno stimulacijo.

Mišo STUBELJ

STALIŠČA KO SŠ LVZ

- 1) Podpiramo uvedbo svetovalne službe za študente, ki naj deluje v okviru posebne strokovne službe pri univerzi, predlagamo ustanovitev posebne komisije pri univerzi, ki bo vodila politiko pri svetovanju in vpisu.
- 2) Smo proti sprejemnim izpitom in numerus clausus na vseh fakultetah.
- 3) Univerza ni sama kriva za velik odst. to je predvsem krivda tistih, ki ji ne omogočajo normalnega dela. Univerza naj si prizadeva za nove rešitve v šolskem sistemu in z odločnimi akcijami spreminja odnos do študijskega dela in znanosti.
- 4) Menimo, da je akcija za uvedbo svetovalnega dela pri vpisu, prizadevanje za boljše pogoje dela na posameznih fakultetah in za spremembo načina in vsebine študija na univerzi dobra priložnost za sodelovanje profesorjev, srednješolcev in študentov.

IO SŠ LVZ

Razgovor s tov. Stanetom Kavčičem na rob:

KAKŠNO OCENO POLOŽAJA RABIMO ?

Zanimivo je bilo gledati tov. Staneta Kavčiča. Manj zanimivo poslušati, pa čeprav je morda neka nova bila v izvajanjih Staneta Kavčiča, morda majhen premik v njegovih dosedajšnjih pozicijah. Slednje je lahko pravi bonbonček za politične sladokolce, medtem ko celotni poskus ostaja na ravni podobnih izvajanj podobnih tovarišev. Govorničko tovariš Kavčič nedvomno zasluzi priznanje profesorja Vatovca za udarne primere in humor. O kvaliteti določeni misli pa bomo morali še dolgo časa razmišljati, saj se še danes v dan srečujemo z vse bolj uspešno frazeološko vodilnih tovarišev. Končno pa si vendar le sami zmanjšamo maske in odstranimo nasmeh in jaso se nam pokaže, kje kdo stoji, pa čeprav se še tako trudi to zakriti. In tudi prepričan nas ni tovariš Kavčič prav nič, kljub bleščečemu nastopu. Pokusil pa nas je prepričati. Vendar neodgovorna vprašanja, vsaj nekatera, ne niso tako nepomembna, kot je tov. Kavčič mislil. Pa tudi zelo zgodaj je moral iti domov, še prej kot ponavadi naš Jaša. Tako je lahko pobli naše polemike, odgovoril na kar je šel in se nato slavnostno odpeljal, bolj nasmehjan, kot pa se je prikazal pod lestence zbornične dvorane.

Tri misli pa so ostale zato nedorečene. Res je, da Stane Kavčič ni direktno rekel: "Kdor ni z nami, je proti nam". Vendar nam vsa vodata to delno postavljajo, onemogočajo debato, plenijo Studenta v Beogradu in očito se imajo za vseveličavne, edinopravilne nosilce in nadaljevalce revolucije, ki utegnejo sledjeti, ne nazadnje zaradi take politike in zaradi takega nadaljevanja. Lepo je, da se je tov. Kavčič distanciral od takih trditvev, trditve, ki jih nihče ne more javno izreči, vsaj zdaj še ne. Vendar nas je tov. Kavčič postavil tja, kjer ne stojimo, namreč nam podtika, da zankamo leto 1943, leto 1948. Kajti če bi bilo tako, kot mečimo, bi se ljudstvo dvignilo proti vodstvu ali tuju - kot v tistih letih. No ja. Pa se ne dvigne, le monija včasih. Toda danes je leto 1971 in mi moramo naprej, vti skupaj, nekdo to dela pragmatično, lovi ravnotežje med dnevnimi pritiski in potrebami - preveč lovi to ravnotežje, da bi lahko videl, če se še drži stranske poti, in kljub vsem gospodarskim nujnostim ne vem, ali je rešitev za Jugoslavijo v tem, da bo Evropa rabila v naslednjih letih še kakih 5 milijonov tujih delavcev. Morda pa bi bilo dobro, ko bi nehali s to prakso, za katero so značilni EKK Velenje in podobni spomeniki gospodarskemu planiranju. Upsam, da se strinjate, da bi to tudi olajšalo gospodarstvo bremena, kajne? Nekateri pa tudi kritizirajo obstoječe, kritizirajo sistem, ki omogoča razna EKK Velenja in podobne podvige. Morda se prav zato ne strinjamo z menjenj, da smo vsi za isto, le da so naše poti različne. Včasih se tudi razidejo te poti. In le nujnost, zahteve realnega pogovora približevanja.

Rekel je tudi, tov. Kavčič, da se je treba boriti v danem. To poskušamo tudi tedaj, ko z njimi polemiziramo. Toda, ko je pozabil na to, da je dan sistem treba presegati, vedno znova, se je morda za - nikal. In ko se je postavil pred nekega diskutanta in ga opogumil - diskutirajte tovariši, tokrat vam ne bo treba pred zasliševalce UJV. In verjemite nam, tega si niti ne želimo, res ne, Ni prijetno.

Pa tudi o današnjem položaju bi bilo dobro še razmišljati. In ne zmeraj povdarjati razkdanost delavskega razreda. Ali pa: "Država je s tabo, partija je s tabo, policija je s tabo, ti pa se nič ne upaš. Pojdi se solit!". In se tudi gremo, vti samopravilci, ki se ne upamo ničesar. Ki dvigamo roke. Ki ne spreminimo danes, saj smo rekli, da želimo sprememb. Kar preberite si vse resolucije. In ekspozije. Da o govornih ne govorimo. In v takem čudovitem položaju delavcev včasih ne more uresničiti svojih pravic, študent se pa pušča mariretirati od nekaterih profesorjev, ki jim je samouprava samopravilčilo. Toda če je tako, če si nekdo take pravice vendarle lahko lasti, potem je le nekaj hanoi - ve v sistemu, ki to dopušča. Morda želi tov. Kavčič ta sistem izboljšati. Ali pa ne - torej raje brani vse, tudi take pojave?

In kje so protialoja naše družbe? Morda pa le v odtujevanju politične moči. In to utegne biti še večje v bodoče - kljub vplivu na razširjeno reprodukcijo, ki je bodo dobili samopraviljalec. Čudne misli mislijo študente! Kajti so le mala protialoja, pa še kak ostanek stare družbe - čeprav deli današnje. Pa vseeno, kaj bi o tem debatirali. Življenje teče naprej. In z leti bo tudi bolje. Pogojte Madžarsko. Delali so tisto, bili priprilni in utegneno nas dohiteli. Res je to. Toda, ali ni vrednota to, da lahko rečeš, kar misliš - In da ti ni treba čakati na govor kakoga voditelja, da si oblikuješ potem misli. To je samo dosegli leta 1948. Sicer - ne bi bilo tega razgovora. In morda tega članka (pa brez zamere).

Mladen ŠVARC

ODGOVORI NA NATEČAJ TRIBUNE O USTAVNIH SPREMEMBAH

Gnili kompromis in lažna poenotenja mnenj padajo z višjih forumov na nas kot zrele hruške. In ker se ob propadi stabilizaciji in nerazumljivih ustavnih spremembah mase nikakor nečijo razgibati, je akcije višjih forumov, da je gulloba v masi in ne v njihovih ukrepih. Zato je treba maso spraviti pod strofje nadzorstvo in poostriiti budnost posebno nad študenti, da niti ne govorimo o tem, da moramo biti vsi skupaj še bolj gnilo enomi kot smo bili do sedaj. Ker smo torej že ravno pri razpravi o ustavnih spremembah, ki je popolnoma demokratična, nam jezik ne da miru in moramo tudi o njih nekaj ziniti, pa čeprav se bo potem pokazalo, kdo je z delavskim razredom in kdo ni.

Delo (kar tako) je delo za dohodek, kar pomeni, da delamo zato, da bi lahko živeli, kar spet pomeni, da je v bistvu za nas nebitno, kaj delamo. Naj bo dohodek še tako natančno in pravično določen po delu, je jasno, da je človek odvisen od obeh.

Združeno delo je termin, ki je v amandmajih uporabljen zelo pogosto, zato je tudi posebno sumljiv. Najpomembnejše mesto v zvezi z združenim delom je stavek, kjer se poudarja, da je združevanje dela svobodno. Tu se takoj pokaže kaj so hoteli s terminom združeno delo prikriti. Ustavne spremembe nam namreč hočejo vsiliti predstavo, kako se na primer 20 pridelnih delavcev po družbeni pogodbi vključijo v družbeno organizacijo združenega dela ali jo osnuje in v njej ureničajo svojo svobodno voljo. "svoboda združevanja dela" se skriva nevolodna delitev dela. V pogovih delitevi dela ni svobodnega združevanja dela, ampak je prisilno združevanje, v katerem eni načrtujejo in drugi izvajajo tuje načrte.

Po samopravnih mehanizmihi ni mogoče spremeniti tega dejstva, kajti še tako sposoben samopraviljalec ni sposoben spreminjati načrtov strokovnjakov - znanstvenikov. Edino merilo, ki ga imajo eni za druge, je uspeh, uspeh pa pomeni ustvariti čim več dohodka. Eni druge presoajo lahko le po ustvarjenem dohodku. Da nam je omogočeno svobodno združevati svoje delo ustavnega amandmaja, nam je sicer v veliko uteho, še posebno, če pomislimo, da oni zgoraj tako skrbijo za te probleme, da jih skušajo zamaskirati celo v ustavi.

Opredmeteno delo je hvala bogu tisto delo, ki smo ga že opravili in to delo nima zdaj z nami nič več opraviti. Ustava bi sicer rada napravila videz, da o tem delu lahko nekako samopravno odločamo, kar je neasmisel. To delo nima z nami nič več opraviti, kajti odšlo je na tržišče, mi pa imamo opraviti samo s dohodkom. Dohodek nam ni in nam ne more biti dodeljen po delu, ampak nam je priznan po uspehu na tržišču. Da ustavni amandmaji uvajajo tudi zelo prefinjene teoretične instrumente za analizo, smo ali lahko predstavljali še preden smo jih prebrali še po tem, kdo vse je sodeloval pri njihovem ustvarjanju. Zelo prefinjena je na primer razlika med preteklim in minulim delom, prefinjena je namreč tako zelo, da nikomur ni jasno. Nekako pa lahko ugibamo, da sta to sestavna dela opredmetenega dela. V ustavi je namreč napisano, da samopraviljalec po sprejetem pravilniku delijo dohodek preteklega dela. V Morda bi s tem radi preprečili samopraviljalec delitev dohodka od prihodnjega dela, ki ga sploh še niso opravili, kajti tudi to ni redek pojav.

Sicer pa bodimo smotni, bodimo torej vsi z delavskim razredom. Samo: če bomo vsi z delavskim razredom, kdo pa bo potem ta delavski razred, s katerim bomo?

Lev KREFT

Objavljamo edini prispevek, ki smo ga dobili na razpis, objavljen v 19. številki Tribune. Izraža nekaša nekatere zanimive poglede avtorja, vendar na žalost ne ustreza propoziciji, ki jih zahtevajo kar "najbolj natančno opredeljene pojmov" delo, združeno delo, osnovna organizacija združenega dela, preteklo, minulo in opredmeteno delo. Zato pričakujemo novih prispevkov, ki bodo korekturni za na grad. V njih lahko pojasnite tudi druge, navadnim občanom zelo težko razumljive termine, ki jih vnašajo amandmaji, npr. "svoboda menjava dela", ip.

ZAPIS OB 19. SEJI CK ZKS

Spet so aktualna razmišljanja o reformi šolstva in o tem, kakaj te reforme nikakor noče biti. Kritizirali smo odgovorne organe (skupščino, izvršni svet, sekretariat za šolstvo in ostale), od družbenopolitičnih organizacij smo pričakovali pobud, zahtev in akcije, smo pa priče gnilemu in kompromisarnekemu dogovarjanju, ki ne poraja nikakršnih rezultatov.

Naš šolski sistem je odraz družbe in obenem njen del. Je pomemben del celotnega sistema. Z njim nisoq zadovoljni zaradi stoterih razlogov: slabega materialnega položaja, slabe kadrovske strokure profesorjev (slabše v manj razvitih krajih), osipa učencev in študentov, načine poučevanja, ki vzgaja nekritične državljanse, slabih in zastarelih učnih programov. Naš šolski sistem predstavlja celoto: od osnovne šole do podiplomskega študija. Zato se ga je treba tudi lotiti celovito.

Zahteva po razvitem, sodobnem šolstvu je v interesu naše družbe kot take in pa v razrednem interesu. Vendar je sedanjí šolski sistem pogojen z odnosi v naši celotni družbi. Kljub ostalim zagotovilom pa od odgovornih tovarišev še nismo slišali kritičnih besed na račun njihovega dela, ki se kaže v šolskih "reformah" vsakih nekaj let. Tega tudi ni treba pričakovati, takih izjav ne bomo nikoli slišali iz ust sekretarja za šolstvo ali predsednika prosvetno-kulturnega zbora skupščine. Namesto tega nam ponujajo akcijo "sto šol", uvajanje kabinetnega pouka in morebitno večjo postotno pouka z dvema ali tremi izbirnimi predmeti. Vendar so taki ukrepi krpanje, saj bistvo šolskega sistema ostaja nespremenjeno. Dijski in študentje pa postanejo ob takim polgrvanju z njimi poskusni kumci, ko oasp predstavlja pomor eksperimentalni rezultati pa so teze za sejo in razprave na seji CK ZKS, ukrepi po šolske kvazireforme vsakih nekaj let.

Zato bo pomembna vsaka akcija za novo šolo in univerzo akcija za novo in boljše družbo, akcija za boljše družbo bo morala vključevati med svojimi osnovnimi cilji tudi spremembo sedanjega šolskega sistema. Odgovorni tovariši so za spremembe samo tedaj, ko berejo svoje diskusije, njihova dejanja in ukrepi, ki naj bi jih izvajali in ki jih izvajajo pa so drugični. Zato nam je jasno, kje v resnici stojijo, jasno nam je, da so njihove pozicije take, da ohranjajo tako družbo in tako šolstvo, kot ga imamo in kot je v njihovem interesu.

Od seje CK ZKS zato ne pričakujemo ničesar. Dokler pa se naše družbeno politično organizacije in družbeno politične skupnosti ne bodo isjasmile za drugačno politiko na tem področju, jim ne moremo zaupati. Zaupanje pa si je težko pridobiti, še težje pa je obdržati. Zelo ga je zapraviti, izgubiti za vekojam. V to smer pa politika Zveze komunistov na področju izobraževanja in vzgoje nedvomno vodi.

Mladen ŠVARC

ROLOVIČ, SOCIALNA IN POLITIČNA EMIGRACIJA

Ob Rolojčevi smrti se je na novo sproščilo vprašanje o jugoslovanski politični emigraciji. Pokazala se je nujnost po postavljanju oziroma, ki je povzročilo atental na veleposlanika. Ta nujnost se je manifestirala tudi v času, ki pa se ni izognil tisti pomankljivosti v obravnavanju emigracijske teorije in problema, ki je bila prejšnja leta še bolj očitna. V našem poznavanju namreč ideologija ustajskih emigrantov in njihove akcije niso svezne. In poroči o sodnih procesih vemo precej o tehnični in deloma tudi o organizacijskih izvedbah diverzantskih akcij, precej vemo tudi o ideološki krizi ustajskih emigrantov. Nič pa ne vemo o vmesni poti od ideologije do akcije. V naši zavesti je ta vmesna pot celo izkjučena. Tako so diverzanti le sila neutemeljene ekspozicije neke ideologije, ki je manj utemeljena le toliko, kolikor jo poznamo iz časa druge svetovne vojne. Niso pa za nas posledice neke dolodnje družbene situacije. Zato se naše reakcije na diverzije dogajajo predvsem na nivoju ideologije (unifikacijski odnos državljanov do teroristov, ki niti ni popolnoma spontana, na kar kažejo npr. Hlčevi članki ob procesu Hrkáč, ki so odnos do obtožencev že vnaprej determinirali ne glede na njegov zagovor

In tačo neposredno diskreditirali naše sodstvo in na nivoju čiste protiakcije (npr. zahteve po izročitvah teroristov, neupravičeno stroga kazen za Hrkača). Na tiste vzroke v družbi, iz katerih sledijo teroristične akcije pa sploh ne reagiramo. Tu ne mislim le na družbo v tistih državah, ki omogočajo terorizem.

Ob tej pomanjklivosti ob poznavanju problema naše ustaške emigracije sem namreč v našem tisku našel na informacijo, ki je presenečljiva po tem, kako kljub svoji preprostosti izstopa iz okvira našega problema. To je novica, da teroristične organizacije pobirajo prispevke od jugoslovanskih delavcev v tujini, ki jih plačujejo sicer več ali manj neradi, a jih vendarle plačujejo. To pa pomeni, da je uspešnost akcij političnih emigrantov vsaj deloma odvisna od ekonomskega emigranstva. In ravno in odvisnost izpolnjuje, čeprav le v majhni meri, nezveznost med ideologijo iz časa vojne in med današnjimi akcijami. Ekonomska emigracija pa neposredno sledi iz družbene situacije pri nas. A kljub našemu načelnemu odnosu do socialne emigracije vendar priznavamo, da je kot katalizator ekonomskih in političnih potreb. N. pr. Delo 12. 3. trdi (v poročilu o skupni seji zunanje političnih odborov zbora narodov in družbeno političnega zbora), da "samo s milijon državljani v tujini dosegli najvišjo dopustno točko, zdaj bi naše napore morali usmerjati k vračanju zdomcev." To pomeni, da je milijon emigrantov dopustno število in da do sedaj naši napori sploh niso bili usmerjeni k vračanju zdomcev, ker je bila emigracija tako ali drugače koristna; ker pa ni rečeno, da število milijon za prihodnost presega mejno točko in ker le iz vračanja zdomcev še ne sledi zmanjšanje števila emigrantov, lahko računamo le na zaustavitev naraščanja socialne emigracije. Ta dejstva so sicer znana, vendar jih za moremo obravnavati tako, da s terorizmom nimajo zveze.

Rad bi pripomnil, da mojega spisa ni mogoče imeti za provokacijo, če upoštevamo, da nas ob sedanjem odnosu do lovrstnih družbenih problemov čaka še mnogo Holovičev, in če upoštevamo, da bo posledica protestov minimalna, njihova vsebina pa zankavanje delne krivde naše družbe.

Jure DETELA

ZLOČIN

Vladimir Rolović je umrl. Zadosti je bilo še napisanega (in še bo) o tem dogodku.

Zanimiva in grozljiva obemem pa se mi zdi neka značilnost nasilnega dejanja dveh ustašev v mestu Stockholmu.

V svetu, v katerem živimo, nasilje ni tuj ali nenevarjen način akcije. Toda ločiti je treba revolucionarno nasilje in nasilje samo po sebi. In atentat na Holoviča je nasilno dejanje samo po sebi, četudi se skriva za parolami o osvoboditvi in zedinjenju ustaške države in bi tako lahko (recimo) bil revolucionarno dejanje.

Toda, še vedno so nam v spominu poanetki prijetih zločinov, ko sta se vesela in srečna poljubljala in objemala, bila sta vesela in srečna nad storjenim.

In nobena slika kake okrutnosti iz Vietnama, Pakistana, Brazilije ne pretrese tako kot ta.

Vsak atentat revolucionar, vsak bojevnik marksistične revolucije je ŽALOVAL nad odvzetim ŽIVLJENJEM nasprotnika, kajak ubil je ČLOVEKA, ne glede na to, kakšen je bil.

Ustaška zločina pa sta se veselila dejanja samega. Tako je uboj našega veleposlanika na Švedskem gusen stolin in nič drugega. Je pokrivanje najhujših zločinskih nagibov s plačanjem širše fašistično nacionalistične akcije.

B. C.

NOVA POLITIKA

NOVA ALTERNATIVA

Ne smemo se ingovarjati, da je Vietnam nekaj, kar nima nič z nami. V mednarodnem procesu pomirjenja ne smemo več videti lažne alternative konflikta med Zahodom in Zahodom. Ta konflikt je je ideologija hladne vojne po vojni.

Alternativa Vzhod - Zahod je prav tako napačna kot alternativa Sever - Jug. Po vsem svetu je sedaj nova alternativa: antiavtoritarna svetovna revolucija ali avtoritarna imperialistična kontrarevolucija.

Tu zadeva tudi znanstvenike in študente. Če uporabljamo znanosti kot produktivne sile za osvoboditev in jih tako tudi iskoriščamo, se moramo organizirati tako, da znanosti ne bo mogoče zlorabiti. Naučno tako so storili v praksi v Zahodnem Berlinu z ustanovitvijo kritične univerze, kjer silijo znanost antiavtoritarnemu boju in osvoboditvi. Vidimo se kot znanstvenike, ki potem, ko se naš študijski knuba, ne bomo več delali v ustanovah kot njeni objekti, marveč kot prevratni elementi v procesu osvoboditve.

Tu spričram pomeni, da se mora tehnik vprašati, kaj je produkt njegovega znanstvenega dela. Organizirati se mora z drugimi tehniki, da se bo lahko boril proti avtoritarizmu in fašizmu skupaj s političnimi silami, ki so zunaj institucij v katerih deluje in zunaj celotnega sistema.

In spet sem pri konceptu politike, pri konceptu stranke v novem smislu. To ni politika sistema, vodstva in strank. To ni stranka temveč nestranka za vsakega posebej in za vse, za individualno emancipacijo vseh, nestranka za brezprivilegirane povsod po svetu. To je nova oblika politike, znanosti in organizacije.

TRADICIONALNE STRANKE

Tradicionalne stranke prepoznamo po tem, da so jim ljudje objekti. Stranke so se formirale, ko je šlo za spet, strankina oligarhija, navidez zastopal interese njenih članov. In kaj se je zgodilo? Člani se strankam ves čas služili kot objekti za strankino oblast in kot subjekti za socialno emancipacijo.

Tako lahko rečemo, da so današnje in prejšnje stranke instrument za zatiranje ljudskega samoodločanja in vedno bo tako. In tega nočem napraviti Neisega zavezujočega zgodovinskega zakona, mislim pa, da potrebujemo novo obliko organiziranja za individualne potrebe in interese. Ne sme jim več zatirati in prijeljevati birokracija, ki, pa naj se imenuje Levice ali Desnice.

VLOGA IZOBRAZBE

Organizirati se moramo v boju proti avtoritarizmu, fašizmu, to pa pomeni tudi proti sektaštvu. Pri dobiti si moramo hpolno izobrazbo, ne pa postati idioti, ki poznajo samo samo področje. Vsekakor je to funkcija univerze. Študij pa pomeni samo individualno specializirano izobrazbo na nekem področju, o čemer sem govoril, ko sem omenil osebno emancipacijo. Kako naj postanem individualni? Vsekakor nismo ljudje za to, ker smo se pač nekoč rodili. Prav tako je mogoče biti bebec, objekt in neko se lahko zdi oseba, pa še vedno je le predmet vladajočih.

Potrebujemo družbo, za katero bo značilno, da posameznik lahko razvija svoje sposobnosti, da lahko polno razvije svoje individualne fizične in umske sposobnosti, zmožnosti. V taki družbi posameznik ne bo onemogočen in oviran v svojem razvoju, ne bo neoseba v rokah strank in institucij, ampak subjekt v družbi, na katero bo lahko pristal. Kjer se ne bo čutil tujeja (odtujenega), kjer bo lahko delal in se prepoznaval v svojem delu, kjer se mu ne bo treba bati avtoritarnih katastrof.

Nebo mu treba šolovati nad vojami, kot sedaj v Vietnamu ali kmalu v Grčiji, ne bo se mu treba bati sistema NATO, ki nosi seme nove vojne. O vsem tem mora razmišljati posamezni študent in profesor v svojem izobraževanju.

Končno mora razumeti, da se mora izobraževati kot oseba, to se pravi: specializirano izobraževanje mora biti vključeno v združeno družbeno izobraževanje. Kolektivno družbeno izobraževanje pa ne sme prevladovati, marveč mora tvoriti ogrožje specializiranega usposabljanja. Dokler bo prevladovalo specializirano usposabljanje, bodo ljudje objekti za izvajanje interesov voditeljev. Če prevladuje splošna izobrazba, vidimo družbo kot nekaj, kar je treba reformirati, pa naj je kapitalistična ali avtoritarna socialistična.

ŠVEDSKA DRUŽBA

Kot študentje smo privilegirani. Mnogi člani družbe niso imeli možnosti za izobrazbo, kot jo imamo mi. Doslej je služila naša izobrazba v službi narodove elite. Naš cilj je bil manipulirati s ljudmi, ne pa osvoboditi jih. Namesto, da preprečujemo tak priatek elite nad ljudmi, ki sami dovoljujejo, da jih iskoriščajo, se moramo organizirati tako, da bosta postala naš boj in naša znanost politična.

Prepričan sem, da se lahko česa naučite pri nas, saj smo mi v Z. Berlinu začeli antiavtoritarni boj v najhujših točki družbe. Čeprav se zdi švedski kapitalizem s svojimi metodami dober in akoraj brez konfliktov, ga moramo videti kot sistem, za katerega je kljub vsemu značilno temeljno nasprotje - namreč vrzeli med proizvajalcem in proizvodnimi sredstvi. To je družbena struktura z vladajočo manjšino, s trdno funkcionalizacijo znanosti, s pritiskom elite in partij na maso, elite in partij kot instrumenta funkcionalizacije in pretvarjanja ljudi v objekte.

Zato bi rekel, da se vaš položaj v temelju ne razlikuje od našega. Edina razlika je, da smo Z. Berlinu, že začeli boj, ki pa nam je kmalu pokazal, da je demokratična univerza (ali univerza, ki poskusa postati demokratična) v avtoritarni družbi logično nemožna. Med univerzo in družbo, med politiko in znanostjo ni prepada.

Ko ta šibki člen začne boj z vmešavanjem v politiko, takoj naleti na nasprotovanje države, ker je za napredni kapitalizem značilno, da stoji država nad vsem, da ima povsod svoje agente in birokracijo, in da univerzitetna birokracija deluje z roko v roki z družbeno birokracijo. In to nas je naučilo, da nismo objekti zgodovine, marveč da kot ljudje neprestano oblikujemo svojo zgodovino.

BURŽOAZNO POJMOVANJE ZGODOVINE

Vedno so govorili, da je zgodovina rezultat osebnosti svetovne zgodovine - zgodovinarji, politiki, tisti, ki so tako imenovali, pravniki in drugi, naj bi delali zgodovino. Dejstvo je, da so izvedli vse revolucije posamezni voditelji in ne množice. Buržoazno mišljenje lahko razume nasprotje v družbi, kar pomeni nasprotje množice, nasprotja veliko ljudi, samo kot rezultat izstopajočih posameznikov.

Posledica tega je, da lahko razumejo študentsko gibanje, gibanje vajencev, delavsko gibanje, antiavtoritarni boj, samo kot stanje voditeljske držali. Dutchake, Mario Savio ali kdo drug so tisti, ki so odgovorni. Za tem pa se skriva takozvano mišljenje marionet. To mišljenje ne more razumeti, da so začeli ljudje delati za svoje potrebe in interese, da bi živeli kot ljudje, da se lotili znanosti o človeštvu, da delujejo politično kot ljudje. Ne razumejo, da je to delo tisto, ki je zanimivo, ki razvija sposobnosti posameznika, ki osvobaja in ne potrebuje voditeljev kot vodilnih ideologov in manipulatorjev.

Sveda ima antiavtoritarno gibanje začasno predstavištvno vodstvo, toda to vodstvo stoji ali pada s kritiko in samokritiko, s dialogom, zavestnimi antiavtoritarnimi silami. Naše politično delo je bilo vedno delo, pri katerem je moral posameznik, ki je začasno politično prevladoval, privoliti v nadzorstvo in kritiko skupščine ovrženih študentov.

In osrednja točka našega organizacijskega dela je vedno - do tu smo revolucionarno marksisti - tretji odstavek o Feuerbachu: Tudi zgodovitelj mora biti vzgajan. To pomeni, da mora nove politike opredeljevali dejstvo, da sodelujejo pri trdnem kritičnem dialogu (s kritiko in samokritiko) s ovrženimi, s antiavtoritariati in da jim je lahko vedno odvzeta vsaka osebna moč.

PROBLEM REVOLUCIJE

Ko mislimo o možnostih, ki danes obstajajo v svetu, in kaj je v resnici lakota, trpljenje, prikrito in odkrito iskoriščanje, prikriti in odkriti mehanizem vladanja (oblasti), se nam zdi, da so nam zatijali novi svet. V tem so problemi današnje revolucije.

Avtoritarna družba se ne more več formirati sama v sebi, v radikalnem pomenu resničnih sprememb.

Reforme so samo ostanek oblasti, ki se ukvarja z utrjevanjem svojih pozicij. Tako kot je reforma v Vietnamu samo del militarističnega iztrebljanja, je tudi reforma v visokem šolstvu v Z. Nemčiji samo stranski produkt glavnega preokreta. Revolucija ni dogodek, ki traja dva ali tri dni, kjer se strelja in obesa. Revolucija je dolg, neodločen proces, iz katerega nastajajo novi ljudje, sposobni, da prenovijo družbo tako, da revolucija ne zamenja ene elite z drugo, temveč ustvari novo avtoritarno strukturo z avtoritarnimi ljudmi, ki potem reorganizirajo družbo v neodtujeno človeško družbo, varno pred vojznimi, lakoto in iskoriščanjem.

Kot študenti imamo možnosti biti avtoritaristi, toda kmalu po študiju moramo skozi avtoritarne preizkušnje. Postanemo najbolj plačani intelektualni delavci. Zaposlimo se morda z iluzijo po emancipaciji, tako da lahko mnogo potujemo in da nimamo mnogo delovnega časa. Toda glede na to, kar bi radi dosegli, ni to nič. Verjetno bo vse manj profesorjev in študentov zadovoljno s svojim delom na institucijah, za katere je znano, da sodelujejo z ogromnimi združbami ali oligopolji.

Če to razumemo in ko napravimo analizo vloge nekoga v strukturi moči, bomo manj klonili tem zahtevam. Nekdo lahko postane cinik in pristane na to stanje ali pa je zadovoljen z iluzorno osvoboditvijo, naprimer: "Dobro, sedaj bom delal, toda po delu bom oseba".

To je tradicionalno nasprotje v vsaki znanosti, da nekdo verjame, da lahko med tem ko dela, sprejme vsak kompromis, ko pa ne dela je pa oseba. To mora povzročiti shizofreničen značaj struktur s ciničnimi in maohističnimi potezami. To nasprotje je temelj za nas in našo prihodnost.

DANAŠNJI POLOŽAJ

Ne veže nas nikarkrna zvestoba cerkvi ali komunistični partiji. Fidel Castro je imel prav, ko je nekoč dejal: "Danes obstaja del katoliške cerkve, ki je revolucionarna in nekatere komunistične partije, ki so se spremenile v stare cerkve!". V tem je nekaj strukturalno novega. Program revolucije ne more več voditi neka partija, identifikacija revolucije s KP je že davno preživela.

Vprašanje identifikacije revolucije z neko deželo, naj je to ZSSR ali pa Kitajska, je tudi že preteklost. Strinjamo se s kubansko revolucijo, s kulturno revolucijo na Kitajskem. Ne strinjamo pa se s nekaterimi sovjetskimi mednarodnimi pozicijami. Teorija mirovne koeksistence je skrivnost, ideologija, ki pristaja na to, da bi bil imperializem lahko mirroljuben. Naša politična prihodnost je izrazito proti NATO. Ta boj se bo izvršil v dveh letih. Najprej v politično obveščevalnih masovnih akcijah. To pomeni da revolucionarni terorizem v velikih mestih danes ni oblika terorizma proti ljudstvu, marveč proti nečloveški mašineriji.

V tretjem svetu, naprimer Haiti (D'Uvalier), Vietnam (Ky Thieu) ali Perzija (Šah), voditelji ne predstavljajo zamaskiranega kapitala, ki bi jih lahko kadarkoli zamenjali, marveč so to individualni predstavniki. Politično pravilno in potrebno v družbeno revolucionarni strategiji bi bilo terorizirati jih in uničiti jih z revolucionarnim atentatom.

Ne morem pa se strinjati z likvidacijo mas, kot so Klesinger, Braddt, Strauss, so-fašistov kot Thaden in drugi. Na tak način se ne likvidira struktura, izginejo samo osebe, ki se jih da vsak trenutek zamenjati. Ko se borimo proti NATO, zagotovo verjamem, da se bodo akcijske skupine na Švedskem v prihodnjem letu udeležile nekaterih akcij na Nerveškem in Danekem. V kampanji proti NATO se lahko zaostrijo nasprotja na Švedskem. Nasprotje pa je v tem, da je na Švedskem pet univerz, obenem pa močna obramba.

Kaj branimo in pred kom se v resnici branimo? Kdo govori o omejenih lokalnih konfliktih v srednji Evropi? Celo Adenauer (poleg drugih) je govoril o miroljubnih sovjetih. Ali nam ne bi velika vojna vendar dala dovolj mišliti?

Zakaj ne bi ustanovili sto švedskih univerz iz proračuna za obrambo? Tu bi se ne šolala elita, marveč ljudje, ki se vzgajajo na avtoritarne način, in ki so sposobni ustvariti avtoritarne družbe. V njej bi ljudje delali na človeški način in bi ne dovolili, da jih izkoriščajo, namesto tega pa bi kot subjekti in ne kot objekti odločali o svoji usodi in ne bi več stremeli za čim večji dobiček, temveč za čim večjo osebo arečo znotraj družbe.

JERRY RUBIN : DO IT !

Skice za demonstracije

Prihajajo! Prihajajo vojaški vlaki ! Ču-ču! Ču! Čuuuh - Ču! Vlaki, ki so vozili vojske za Vietnam, so vozili ravno skozi stanovanjsko četrt našega mesta. Preveč ! In samo tristo metrov od pisarne VDV (Vietnam Day Committee). Preveč !

Dva komandosa VDCa sta šla v izvidnico okoli dvesto kilometrov na sever. Takoj, ko zagledata vlak, nam telefonirata - potem stopi v akcijo VDC.

Natiskali smo plakate "Ustavite vlak" in napišali transparente. Vse je bilo pripravljeno.

Prvega dne nič. Tudi drugi dan brez glasu onih dveh iz severa. In potem: "Tu je, tu je, vlak - poln vojakov proti Berkeleyu".

V trenutku masa - v roku treh ur okoli tristo demonstrantov ob progi. Čez progno razpet transparent - Ustavite vojni stroj ! - Nikjer kitelcev ! Upali smo, da bodo strojevodje ustavili vlak, ko nas zagledajo. Kaj drugega pa jim ostane? Upali smo, da bomo ustavili vojni stroj.

Tračnice se tresejo - prihaja ! Ogromni kurčevi vlak se vali proti nam. Vse bliže in bliže. Držimo položaj.

"Ne ustavljate se !"

PAZI !

Vrgli smo se v stran. Vlak je brzel mimo, raztrgal transparent.

Naslednjega dne nov poziv naše izvidnice : novi vlak !

Alarmirali smo tisk.

Tokrat nas je bilo stotine na tračnicah. Čajkani so naredili neko vrsto mina, da bi nas pregnali ; postavili smo se na drugo mesto in posedli po progno.

Gotovo bo vlak prej ustavil kot povozil človeka !

Toda vlak z vojniki se je zaletel med nas - spremljali so ga žandarji . Stali smo vzdolž proge in preklinali proti mimo vozečemu vlakom.

Kaj bi naredili ? !

Nekateri so predlagali dinamit. Drugi je predlagal avto čez progno. Odlučili smo se pripeljati še več ljudi na progno. Pristili bomo vlak, da se bo ustavil - naredili bomo še večjo predstavo, konfrontacijo med Vojsko in Človeškim življenjem.

Poziv je prišel ob treh s jutraj. Hoteli so nas prevarati z zgodnjim prihodom vlaka. Toda smo bili pripravljani. Ob šestih s jutraj je bilo na progno okoli šeststo ljudi, pili so kavo in debatirali. Okoli petdeset kitelcev in agentov se je motalo naokrog.

IDEJA: premaknimo se višje po progno in prestrežimo vlak. Ampak čajkani za nami. TV snemalci s svojo težko opremo za nami. Tisoč ljudi je tekalo po progno čakaje na vlak.

Potem se je pojavil . Vlak.

Strojevodja je spustil obilje pare, da bi tako pregel ljudi s tračnic. Civilni čajkani so šli pred vlakom in pretepali ljudi.

Človek je ležal na tračnicah. Ljudje so klečali okoli njega in ga zaklinjali naj se umakne. Ni odgovarjal.

Nekdo ga je poskusil odvléči.

Nemogoče.

Vlak se je vse bolj približeval.

V trenutku, ko je bil vlak tik njega, so ga uspeli štirje odvléči s tračnic.

Prične se tepež med demonstranti in policaji vzdolž vse proge. Nekí VDC gverilec skoči na stopnico zadnjega vagona in potegne zračno zavoro. Še trideset jih plane na vlak, iz zadnjega vagona jih meče vojna policija.

Nezaj jih plesna na streho.

Ko so se demonstranti začeli vzpenjati na vlak, je zavril, potem smo naredili vrste čez progno.

VLAK SE JE USTAVIL !

Policaji so poskušali ujeti tiste, ki so splezali na vlak. Ko so prišli smo se razpršili - dobili so samo tri ali štiri.

Tekli smo, vriskali v mesto, ko nori piščuni.

Bili smo bojevniki zmagovalci.

Bili smo v ekstazi.

Ustavili smo vojaški vlak.

Ustavili smo vojni stroj na njegovi poti !!!!!

ZOOM

O, daleč hodim, kamne zoomiram, bridičosti bližnjih se veselim, dolina pijanosti sem, hrib pohote, čas norčavosti me napolnjuje, v glavi mi počivajo oklepni vlaki Jugoslovanske ljudske armade, pazdohe mi gorijo, otroci se mi rojevajo po vsaj širni obli, vroči šoltožolčnišči izgovarjajo moje ime z alabastrinimi akcenti, triper me je zapustil, vsak dan bolj sem sin dežele, kjer presajujejo kurčija srca v feleša utrujenih tercijak.

Ne odmikam se daljnim zvezdam, preveč skromno pogorje pomembnosti sem; kamor ne prihajajo lum-borghinjli, tu ni živalskega vrta, tu so po rekah včasih ribe, včasih pa je po rekah le spomin. To je ta dežela: noben glas ne seže do sem, nič se tukajšnjim glasovom ne odzove. To je ta dežela, to sem jaz: polčlovek sem, lejte me.

Vidite me na sprehodu. Videti me je mogoče po kulcajih, kjer z neverjetno gibkostjo usmerjam svoje živahne kilograme v dvorane medu, denarja, ugleda in poštenja, kompromitiranosti, poduhovljenosti, neznanja, bleferstva, revolucionarnosti, klečeplastištva, krvoločnosti, preukmištva, kompenciacije, dolinarstva, plazme, sinovstva, invalidnosti, induktivnosti, infantilnosti, sofitizma, hrabrosti, hegemonstva, rusofilstva, dilentatizma, kričavosti. Mati me je pred enaindvajsetimi leti sebi v posmeh, očetu v strošek, sorodstvu v aramoto, meni v neareče rodila - a vendar: cvetim, ročca sem, dehtim, pogledjte, pisalno miso imam polno knjig, glavo polno podatkov, moje ogledovanje sveta je radovedno, moji nazori pošteni, moj duh srčen. Svoje svinske nagone lahko izženem iz misli, čist sem.

Živim z navdušenjem, gotovo me je bog namenil za planinca, pa pozabili povedati. Zdaj pljuškam neverjetno božanski, jaz, v marvuziji, turizem je moja doktrina, svet je v mojih rokah, vse njegovo znanje, vse njegovo iskustvo me bogati.

Nič nisem . To hočem: razumeti vsaj nepomembno majhno decimalno število, triljontkrat manjše od 1,00, od enote, ki ji bi bilo mogoče reči svet. Ne razumem, zakaj kar koli od vsega, kar je, je, zakaj kar koli od vsega, česar ni, ni, zakaj tistega, kar ni, morda ne more biti, zakaj, po čemu in čemu vse ali vsaj neskončno mali del vsega, kar je; lahko je - ustavljen sem.

Bruhan, ko se spomnim, kaj vse sem vrskal, kaj vse sem spoznal, ko pa ni vse nič. V pozabnem agnosticismu se gubim, v nepozabni zaverovanosti se vselej spet najdem in dvignem z negotovih tal, na katerih je nagonsko ležanje varno, saj se zmanjša tudi obzorje, a na katerih je stati težko, na kateri je težko posaditi noge, ki hočejo gotovosti; in zdaj pošliti pogled po horizontu ? Predaleč.

In pri tem nisem sam. Milijoni blefirajočih enako iščemo. Dokler se samo vidimo je blef malenkost, toliko imamo vrojenega, da ga zmoremo brez truda. A zdaj se ujemti z nekom v lakanju : zdaj ne bo nič več sam; zdaj boji v dvoje; spoprijateljati se: zaljubiti se : zdaj ne moreš; zdaj je preteklost: videli smo se, zdaj je sedanost, zdaj je resnica: čutimo se.

In lejte me: v žetenu sem izgubljen. Sam hočem biti. Hočem iti s cinizmom, nihilizmom, sarkastično neumnijenoostjo v svoj privatni teater sveta svoje metafere hočem imeti, svoje oči hočem upo-

najati, svojo resnico hočem spremeniti, iz intuicije hočem sistem, tisoč opornih točk. Hočem vedeti, kaj je z vrvmi: navežem jih okrog sveta, ali ga objamejo? Iskanje sveta je iskanje samega sebe. Ali najdes svet okrog sebe? Ali najdes sebe notri v svetu?

Tako mi je težko, tako ne vem ničesar. Pot sveta je uganka, enigmatika je usklajena z vrhovnim principom neredljivosti, nedoločljivosti, vse je zapeljivo v miselno in penolško nepoznavno brečo, ki jo imenujem svet, a ki je še vse drugo. Politika je milijardina obraba, druga je morda meteorologija, tretja Isaac Asimov, četrti morda alkohol, peta čisto verjetno televizija, šesta in sedma in osma in devet milijarda je tudi verjetno poimenovala; zdaj pa pogled milijardo milijardini, ki niso enota. Kako naj mi svet stoji jasen pred očmi? Kako naj se predajam pesništvu, kako naj se poljubujem, kako naj imam svojih in trolejbusa?

Pri gledanju, pa slutim in vem, če res slutim: svet teče naprej, val demonstracij tu, pobijanje tam, laž, korupcija, umazanija. Saj ne morem gledati, da je nekaj fajn, nekaj pa ne. Ne morem nič reči. Mogoče lahko ugam: ali imam pravico gledati na svet kot na teater. Ali je teater obnem tudi šotor vsakršnih pravic? Ali je teater tudi moje gledanje? Ali je teater tudi uganjanje, ali ni morda tudi moje uganjanje notri v šotoru kozmičnega gledališča?

Ko zoomiram kamne in se veselim in žalostim, vem, da sô bila ta vprašanja že neskončnokrat zastavljena, čisto morda navidezno ali tudi v resnici razrešena, toda dajem si biti sredi njihovega središča. Saj to sem jaz, zdaj in tu, ugibajoč, blodeč. Rekel sem: v šotoru kozmičnega gledališča.

Tribuna - izdaja IO SŠ LVZ - Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg revolucije 1/II - Telefon 21-280
 Telefonski račun: 501-5-78-1 - Celoletna naročnina za študente je 15, za druge 20 din.

Študentski list urejajo: Franko Adam, Boris Cizej, Milan Dekleva, Mladen Dolar, Kostja Gatnik, Milan Jelih, Jože Konc (glavni urednik) Andrej Medved, Jernej Novak, Tomo Podgornik, Vladimir Simič, Darke Štrajn, Mladen Švarc, Jasja Zlobec (odgovorni urednik), Dragica Zlobec (tajnica redakcije). Kraljni sodilci: Roel van Duyn (Nizozemska), Jure Detela, Slane Hočevar, Miro Končina, Tomaž Kralj, Pavel Krizan, Jure Mikuš, Radivoj Pahor, Lado Planko, Marjan Pungarnik, Ciril Ribčič, Samo Simčič, Janis Štegar, Tomaž Šalamun, Lenart Šetina, Cvetka Tot, Andrej Ule, Mila Vakanjac, Peter Vodopivec, Tino Zahar.

Ta številka je bila pripravljena na FF med zasedbo fakultete. Tipkale: Blažka, Zdenka, Čajda, Cvetka; pri oblikovanju so sodelovali: Vojsko, Jani, Eka, Pančo, Tiaška IGP, Ljubljana, Jamova 2.

MANIFEST ZASEDENE FILOZOFSKE FAKULTETE

Neposreden povod za zasedbo FF je bila preiskava organov UJV v prostorih FF. Do preiskave je prišlo zaradi domnevnega suma kaznivega dejanja po členu 118 KZ. Storilec domnevnega kaznivga dejanja je Franko Adam, študent drugega letnika filozofije na FF v Ljubljani, je sestavljal plakat z naslednjo vsebino: "Napočel je čas gverilce. Uprimo se avtoritarizmu in porajajočemu se kapitalizmu!" Izobesil ga je za posebnem panoju v avli FF. Ta akcija organov pregona je bila samo ena izmed več posegov usmerjenih proti določenim oblikam študentskega gibanja. Menimo, da je ta akcija in več podobnih akcij služilo politični diskreditiranju študentskega gibanja. Menimo, da je to kršitev temeljnih samopravnih načel naše družbe. Ob tem, ko se borimo za avtonomnost naše univerze, pa se tudi sami zavedamo, da se noremo in ne smemo dovoliti nikarkršnega omejevanja avtonomnosti sodišča za kar študentje niti nimamo realnih možnosti niti moči. Zasedba FF je le manifestacija našega skupnega mnenja. Ena naših imenljivih zahtev je eksteritorialnost univerze, ki v osnovi omogoča svobodo znanosti. Na zasedeni fakulteti smo skušali postaviti temelje nove univerze, jih preveriti v praksi ter samostojno oblikovati študentsko gibanje.

Preiskovali smo mnoge nove oblike študijskega dela, ki so omogočale večji interes in aktivnost študentov ter spremenjene odnose med predavatelji in študenti, ki niso temeljili na principu avtoritete. Šele nadaljevanje satežnega dela bo pokazalo vrednost in moč teh pridobitev. Zasedba fakultete končuje dolgotrajno obdobje pasivnosti in je osveščanje velike ga dela študentov. To se kaže v emotivni oceni in podpori naše stiske na vseh ljubljanskih fakultetah. Naša akcija je tudi zahteva po večji vlogi inteligence v družbenem dogajanju in prenehanju sumničnega ter nezaupanja v inteligenco.

Na dokument ne more biti dokončna analiza sedanjega trenutka, je opredelitev naših stališč, ki so osnova za nadaljnje delovanje.

1. Zdrževati se s tistimi, ki so bili avtentična levica pred vojno in danes to niso več, je oportunistično.

Zdrževati se s tistimi, ki nam obetajo blagostanje s supertehnologijo in brezkonfliktnostjo, je legitimno.

Dotaja sicer kriza študentskih organizacij, nikakor pa ne kriza študentske organiziranosti, ki prerašča zastarele forme organiziranja. Gibanje oblikuje stališča z demokratičnim dogovarjanjem in vsaki konkretni akciji.

Dopolnjevanje univerze, univerza osvobaja nas. Zasedli smo fakulteto in se tako vrnili na univerzoznameno se v družbo, ne da bi pristajali na pravila igre, kakršno bi nam radi vtilili tisti, ki jih niso samostojno delovanje in iskanje poti v njihovi (ne)načrtnosti in prikritih računih. Vračamo se, da bi razšli logiko današnje prepričevalske politike in da bi vrnili politiko depolitiziranemu človeku.

Naše delovanje je protest proti vsemu zasužnjujočemu in neavtonomnemu, protest proti odtujitvi in manifestacija naše avtonomije in resne prizadetosti. Naše akcije niso kaotične. Družba je svobodna in, če si upa pogledati svoji resnici v obraz. Razkrivamo krizo družbe, krizo celotnega sveta. Naše akcije in prizadetost to potrjujejo.

Naša taktika je razpaljanje, revolucionarna strategija, gverilski pohod akoci institucije. Revolucionarna akcija kot demokratičen pritisk je odvisna od represije, ki jo izvaja zacementirana deklarirana družba. Univerza ni svobodna, če ni subverzivna. Gibanje študentov v tem trenutku je subverzivno, je emancipacija samopravljanja. S tem potrjujemo pravico do presoje in kritike.

Če se borimo za svobodo misli in svobodo znanosti, se ne borimo za oblast. Minule akcije so samo svoj zasedba fakultete je akt in proces. Gibanje mora prenesti okvirje univerze.

1. Gospodarska kriza je le del celotnega družbenega krize, ki jo poraja izkrivljeni samopravni sistem. Edina rešitev lažne alternativne trgovine in planom je težka pot demokratizacije in radikalizacije samopravljanja. Menimo, da je zaostritev družbene krize neizogibna. Vsaka gospodarska in politična rešitev (ekonomska reforma, stabilizacija, amandmaji, itd.) mora težiti k takšni zaostritvi krize, ki bo dala jasen izhod - ureaditve samopravljanja.

Smu proti javnim poskusom reševanja problemov z birokratskimi in tehnokratskimi rešitvami. Zahtevamo, da se pristojni organi (predsedstva ZK, skupščine, izvršni sveti) in odgovorni posamezniki izjasnijo o krizi. Ne strinjamo se z zakrivanjem te krize z drugimi problemi (nacionalizmi, unitarizmi, itd.).

Javna debata mora teči o krizi sami, ne pa zgolj o amandmajih, stabilizacijah, itd. Ker pristajamo le na skrajno odgovornost vseh vodilnih oseb in organov, zahtevamo odstop Zveznega izvršnega sveta, ker kljub brisankim sklepom očitno ni sposoben izpeljati zadanih nalog. Prav tako zahtevamo, da poslanci, ki se ne udeležujejo se skupščine, javno povedo, ali gre za protest proti neučinkovitosti in zapostavitosti te skupščine. V nasprotnem primeru je to neodgovorno bojkotiranje dela in zahtevamo njihov odstop. Pri tem se nam zahtavlja vprašanje o (ne)učinkovitosti volilnega sistema, o važnosti dovolilnega pregleda nad delom njegovih predstavnikov ter vprašanje neobčudenosti javnosti o dejanskem stanju v skupščini. Teh vprašanj zato ne morejo rešiti načrtovane delne spremembe volilnega sistema in vloge skupščin v političnem sistemu. Le s borbo in kritiko na vseh ravneh lahko uveljavimo dosledno demokracijo in samopravljanje.

2. Delavska gibanja so oropana svoje revolucionarnosti. Vprašanje revolucionarnosti ni več vezano na materialno stisko. To je le del obče človeške stiske. Ničče ni izveti.

Gre nam za dejanski proletarijat (revolucionarni subjekt), ne pa za razpravljanje o tem, kaj je pravzaprav delavski razred. Danes ni mogoče empirično opredeliti proletarijata (kot delavskega razreda, inteligence, ...). Razbitje te sprejete zavesti je danes naravno pogoj osvoboditve delavca kot človeka - samopravljajca. S tem odpade sklicevanje na nek delavski razred kot maso, za katero se skrivajo neodgovorne politične in gospodarske odločitve. Študentje hočemo nenehno razgaljati vse oblike družbene stiske in odpravljati bistvene vzroke njenega obstoja.

V obstoječem proizvodnem procesu je človek reduciran na enodimenzionalno bitje brez prave vednosti o svojem soustvarjanju celote družbenega življenja. Tako nima možnosti dejanskega vplivanja na družbene procese. Človek je zgolj neodgovoren potrošnik. Množična kultura je orodje vzdrževanja takšnega položaja. Svet stopa proti posamezniku kot svet neobvladljive stihije. Takšen model sveta sestavljajo tuje strukture proizvodnje in politike, ki hočejo sem vključiti tudi univerzo, da bi ta sooblikovala takšen svet s dajanjem znanstvenih rezultatov v službo zasluževanja človeka. Delavec je, ne da bi sam hote to, skrivaj vojn. uničevanja prirode, odtujevanja človeka od človeka itd. Študentje smo izven neposrednega proizvodnega procesa, kar nam daje možnost kritičnega spreminjanja družbenih odnosov. Študentje lahko ustvarjamo kritično znanost, ki odkriva nove, človeka osvobojajoče načine proizvodnje, sodeluje pri oblikovanju zdravega okolja in razkriva nezdrave človeške odnose, v katere spada predvsem neodgovorna politika.

Svojo težnjo enačimo s zgodovinskimi težnjami delavstva, v njim smo na skupni fronti. Prepričani smo študenti in delavci ne izhaja iz našega privilegirane socialnega položaja pač pa iz videnosti obojih v položaj, kjer nimamo možnosti dejanskega odločanja. Naša naloga je prenesti kritično znanost v tovarne, na polje in njen vpliv na vsa področja družbenega odločanja. Da bi se sprostila revolucionarnost, ki je skrite prisotna v še tako oddaljenih mejah družbenega življenja, je potrebna osvoboditev človeka od vseh oblik sprejete zavesti. Trdimo, da ni dileme med socializmom polnega človeka in socializmom svobode. Z delavci, ki so sposobni spoznati, da niso ključna točka njihovih interesov samo materialne dobrine, skupaj stopamo na pot ustvarjanja socialističnih človeških odnosov. Šele v tej zvezi se lahko oboji vzpostavljamo kot proletarijat.

Ničče ni nič, razen našega zavestnega delovanja, nam ne zagotavlja socializma.

C. Svobodna univerza mora dopuščati maksimalen razmah svobodne kritične znanosti. Postati mora žarišče misli, ki bo onemogočala pristajanje na kompromise, dobičkarstvo, izključno prednost materialnega bogatstva itd. Tako bo univerza razbijala lažno racionalno industrijsko-potrošniške družbe ter oblikovala človeka, ki mu bo bistvena delovna vrednota resnica in ne dobiček. Univerza, ki osvobaja, je kovačnica vsestranskega razvitih ustvarjalnih osebnosti, ki se bogate v odnosu do drugega človeka in do narave.

Jovabevanje univerze kot resnično avtonomnega samopravnega subjekta mora naleteti na pozitivne odnose v družbi. Univerza mora čutili, da jo družba potrebuje prav tako, kakršna si tudi sama želi postati. Gre za svobodo kritike znanosti, umetnosti, svobodo človeške produkcije, ki je celovito osvobojanje.

Avtonomija univerze je v dopuščanju svobodnega samooblikovanja študentov in profesorjev.

Svobodna univerza je subverzivna-pozitivna provokacija v družbi. Družba je svobodna le toliko, kolikor sama to dopušča (kakor tudi druge centre pozitivne provokacije). V lastnem interesu mora trpeti to svobodo, četudi ne kaže njen pravi obraz. Svobodna univerza predstavlja oviro zaslužajočim akcijam, od koder koli prihajajo. Svobodna pa je univerza šele takrat, ko znotraj sebe ne dovoljuje nobenih elitističnih in avtoritativnih konceptov, zaprtih struktur, moči in vplivov, njej tujih ali nedemokratičnih postopkov, zaprtosti do vnašanja novosti, ne dovoljuje slorbajanja in ignoriranja študentov. Brezploden je vsak projekt reforme univerze, če že v fazi sestavljanja ne angažira študentov in pedagogov, znanstvenih delavcev na univerzi ter vseh družbenih subjektov. Do sedaj so bile vse reforme univerze vsiljene od zunaj in ločene od reforme celotnega izobraževalnega sistema. S samostojno izpeljano reformo univerze mislimo uveljaviti kritično znanost, ki se bori proti pozitivizmu, prevzemanju nereferktivnih predpostavk, proti mitu zgolj tehnološke uspešnosti. Kritična znanost se lahko razjeda, ne pa prodaja. Svoji smisel vidi v neposredni produkciji zavesti, ki bo omogočala človeku pregled nad celoto njegovega dela.

Zahtevamo stalno izobraževanje vseh zaposlenih in enake možnosti za izobraževanje vseh otrok, ne glede na regionalni in socialni izvor.

D. Problem ZK je problem nekdanjega revolucionarnega gibanja, ki si je samo zvezalo roke, ko se je postavilo na pozicijo oblasti establishmenta. ZK mora obrniti svoj gverilski značaj v odnosu do institucij. Morala bi se zavedati, da svojo revolucionarno vlogo lahko ohrani le, če ostane kritična in ovsveščujoča edla, oporna točka vseh upiranih kapitalizacij, ohraniti mora vlogo nenehne konstruktivne opozicije. Zato mora biti vedno popolnoma ločena od oblasti, kajti trdnost socializma ni odvisna od trdnosti oblasti, temveč od dejanske prisotnosti ZK.

ZK bi morala biti zveza resničnih komunistov, ki jih združuje predvsem skupni interes za odpiranje revolucionarne perspektive.

Reorganizacija ZK mora biti ponovna organizacija avantgarde, ki bo vključevala komunistično usmerjene ljudi in izključevala tiste v njenih vrstah, ki to niso več. ZK se še ni zavedela svojega sedanjega zgodovinskega položaja in važnosti odnima od socialističnega koncepta partije.

Seveda se ne zavzemamo za model meščankih strank s njihovo navidezno demokracijo in manipuliranjem alibnega drugičnega mnenja. Nasprotno: Zahtevamo tako ZK, kjer bo obstajala odgovornost vseh do vseh, realne možnosti odpoka, javnost dela, demokratično sprejemanje in izvrševanje odločitev. ZK mora postati vest družbe.

EOB vsem tem moramo ostro postaviti vprašanje ardeitev javnega (n)obveščanja. Ta sredstva z zmoževanjem prav tako ustvarjajo javno mnenje, kot če bi o stvarih neobjektivno poročala. Pri nas prepogosto polnijo kanale s popolnoma nepomembnimi informacijami, ki se s svojo številčnostjo in v neozarmerju s pomembnimi novicami ubijajo kritično razmišljanje o pomembnih stvareh. Alarmiranje in lažne novice imajo svoj izvor predvsem v pokroviteljskem odnosu ardeitev javnega obveščanja "neposvečenih" in v razdelitvi novic na tiste, ki so za javnost, in na tiste, ki jih ljudje po njihovem mnenju niso sposobni sprejeti.

TEORETSKA SKUPINA
pri AO SŠ LVZ

TAKO IMENOVANI USTAVNI AMANDMAJI SO ODRAZ DRUŽBENE KRIZE, NISO PA TUDI IZHOD IZ NJE

Soočeni z materialom, ki nosi naziv ustavni amandmaji, se mi pravniko-znanstveniki, gotovo pa tudi državljani te dežele, nahajamo v globokih dilemah, S Strahom, zaskrbljenostjo in dvomom čakamo, kaj bo jutri.

Nimamo sreče, da bi vodili strokovne in rutinske pogovore, kakršni so v navadi, o resničnih ustavnih amandmajih, saj smo se znašli v položaju, da smo tokrat zavzeti z vprašanji o usodno pomembni preokretnici, kjer se nahaja jugoslovanska skupnost, z njo pa tudi vsi njeni deli. V tej skupnosti moramo javno in odkrito povedati, kaj mislimo o vseh bistvenih javnih in političnih rešeh. Če imamo seveda tudi minimum dostojanstva, odgovornosti in državljanškega pognama.

Prisiljeni smo spričo tako imenovanih vitalnih vprašanj. Na nekatera smo dolžni vsaj poskusiti odgovoriti. Očitno, toliko bolj se zato, ker ni ne želja, ne dobre volje ne možnosti, da pomudijo pravi odgovor tista mesta, kjer je skoncentrirana politična moč, prav s tem pa tudi vsa zgodovinska odgovornost za vse, kar se sedaj dogaja.

Ne moremo ignorirati množice vitalnih vprašanj. Na nekatera smo dolžni vsaj poskusiti odgovoriti. Očitno, toliko bolj se zato, ker ni ne želja, ne dobre volje ne možnosti, da pomudijo pravi odgovor tista mesta, kjer je skoncentrirana politična moč, prav s tem pa tudi vsa zgodovinska odgovornost za vse, kar se sedaj dogaja.

Nemogoče je tako imenovane ustavne amandmaje in razgovore o njih spremeniti v ideološke kulise, za katerimi poteka drama vse jugoslovanske družbe.

Pred našimi očmi se zadnja leta iz meseca v mesec, takorekoč iz dneva v dan, odvija dramatično zasotrevanje globoke družbene krize, kakršne ni bilo po izredni revoluciji. Resnost te krize izvira iz dejstva, da je nastala s samorazvojem naše družbe in brez odločilnega delovanja neugodnih zunanjih faktorjev. To je vsestranska in bistvena kriza, ki je zajela same temelje, celotnost družbenih odnosov, vna področja družbenega življenja. Na ekonomskem področju je nekaj zaporednih tako imenovanih reform samo poslabšalo stanje na cedila upanja in pričakovanja. Na političnem področju se stalno krepijo napetosti in konflikti, ustvarjajo razpoke in razdori, ki onemogočajo normalno funkcioniranje in tudi vzdrževanje danega političnega sistema. Na kulturno-idejnem področju, posebno na področjih družbene zavesti in moralnih norm, se je ukoreninila klima grozeče demoralizacije, razočaranja in razkrivanja ozadja mnogih naplavljenih mistifikacij.

V takšnih družbenih okoliščinah se pojavljajo tako imenovani ustavni amandmaji. Ne glede na povere in težnje inspiratorjev in izdajateljev tega dela, je le-to objektivno najbolj verodostojno potrdilo globoke družbene krize. Tako z vsebino kot z obliko se delo kaže kot svojevraten sublimat težkega stanja in amodočnosti. Raznoge in karakter družbene krize so bolj opazni kot prej. Najvažnejše je pa, da ta izraz krize ni obenem tudi izhod iz sedanje krize, ni način resničnega preseganja krize, na rveč samo pot še hujšega zaostrovanja.

Potemtakem se neizbežno pojavlja vprašanje: ali sedanje stanje predstavlja rezultat objektivnih zgodovinskih strujanj ali rezultat subjektivnih posegov, političnih akcij dominantnih sil v tej družbi? Poenostavljano bi bilo, ko bi se vse zreduciralo bodisi na eno bodisi na drugo. Vendar je nemogoče zanemariti velike subjektivne napake vodilnih faktorjev. Kdo ve katerikrat se srečujemo s prepričljivimi dejstvi, ki opozarjajo na "zasluge" tistih, ki vodijo to deželo, prav za sedanje stanje. Te "usluge" velja jasno označiti in identificirati tiste, ki ji pripadajo.

Naš dežela namreč predstavlja gotovo edinstven primer s tem, da so v njej tako očitni nekateri specifični paradoksi razvoja moderne družbe, kakršnih ni pokazal razvoj niti ene dežele ne socialistične ne kapitalistične.

Prvi paradoks, na katerega bi rad pokazal, je to, da se petindvajset let govori o formalno-organizacijskem dinamizmu, obenem pa je personalna struktura statična in to na način in v razmerah, kakršnih ni bilo nikjer na svetu. Medtem, ko so se ustavne spremembe pojavljale po neki "inerciji pospešitve" /prva Ustava 1946, Ustavni zakon 1953, druga Ustava 1963, prvih 20 amandmajev 1967, sedanjí Načrt novih 20 amandmajev in že napovedana tretja Ustava/ in so se nenehno sprejemale reforme na vseh nivojih in področjih organizacije, se je neprekinjeno ohranjevala v osnovi ista personalna sestava, posebno na dominantnih točkah državne organizacije in v najvišjih forumih /spremembe so bile večidel samo zaradi političnega tlaska ali smrti posameznikov/. Okostenela in petrificirana personalna struktura se ni niti enkrat ne zamajala ne porušila, čeravno družbeni tokovi mečejo na površino zares nove ljudi, poklicane in dorašale za reševanje novih zgodovinskih nalog. Simptomatično je naprimer, da je minister za Konstitucijo ob izdaji prve Ustave 1946, leta, dajal pojasnila tudi o vseh kasnejših ustavnih spremembah in da je prav tako imel obširen in dolgočasen referat o sedanjih ustavnih spremembah, kar vsekakor postaja kuriozum v razvoju svetovne ustavnosti.

Drugi Paradoks, na katerega hočem pomniti je to, da je bil bolj zaradi učinka objektivnih okoliščin kot pa s subjektivnim angažiranjem postavljen veliki ideal samoupravljanja, postal pa je eden od najbolj priročnih instrumentov političnoideoloških manipulacij celo tistih sil, ki očitno niso zgodovinsko dorašale, da bi bile lahko njegovi avtentični nosilci in tolmači. Samoupravljanje je torej postalo pripravnica parola, navadna fasada dominacije birokratskih grup moči, ki vladajo navidezno drugiče - odkritno rečeno: bolj perfidno, kot birokracija centralistične oblike.

Tretji paradoks, ki vzbuja splošno in vedno manj zaprepačenje, je skupnost nacionalnih odnosov v Jugoslaviji. Po petindvajsetih letih poudarjanja uspešne rešitve nacionalnega vprašanja kot osnovne pridobitve revolucije in povčnega razvoja smo priče spektakularni polni reviziji usodne politike in ideologije.

Razburka se mnogonacionalna Jugoslavija, na sceno prihajajo najrazličnejše sile, prebujene so vsakršne strasti, sistematično se krali atmosfera, poglabljajo prepadi, zaostrojuje spori. Čeprav je vsem jasno, da vse vodi v zelo nevarno smer - glede na predobro poznane izkušnje v nedavni preteklosti - uradna politika nima emotivnih principov za vse deželo, isti problemi se različno tretirajo, prevladuje dneвно-politični pragmatizem. Očitno je, da v takšnih okoliščinah sploh ne more biti nadaljnega izpolnjevanja mednarodnih odnosov, še manj pa se da pričakovati, da bodo zadovoljeni resnični interesi vseh narodov in narodnosti.

Četrty paradoks, neverjeten spričo daljnosežnosti posledic, katerega zamišljena orientacija vodi k izdajstvu nekaterih bistvenih pridobitev izvedene revolucije in socialističnega razvoja jugoslovanskih skupnosti. Ni treba mnogo politične modrosti, da se vidi, da vse to ne vodi samo k slabitvi, marveč tudi k rušenju jugoslovanske skupnosti, a čimer se postavlja pred vprašanje tudi integriteta in obstanek celote kot njenih delov, republik, v kar najbolj dobesednem smislu. Odkriti sagovarjanje konfederalizma pomeni pravnopravno mogoče v zgodovini prvi primer nekega očitno retrogradnega gibanja, z gotovostjo, da dobi danes ali jutri ustavnopravno obliko, s tem pa pripravi kasnejše morda najtragičnejše oblike razšerevanja nezbežnih konfliktov. Ali mi jasno, da šest posebnih "nacionalnih držav" na ozemlju Jugoslavije, "povezanih" v prvi vrsti s latentnimi in odprtimi nasprotji in spopadi, lahko ustvari samo novo "skupnost", ki bo slabša od vsake druge?

Pred temi paradoksi pa se moramo z upravičnim ogorčenjem vprašati: kdo je ta, ki v tej deželi uzurpirja sebi privilegij, ne glede na mesto in zaslug v dosedanjem razvoju, da se igra ne z usodo države, Jugoslavije, marveč z usodo posameznih narodov in narodnosti? Kdo je ta, ki v tem položaju ni dorasel bremenu zgodovinske odgovornosti, ki ne gleda resničnosti z odprtimi očmi, ki takine reči prikazuje kot absolutno politično modrost?

Odgovori nas seveda vodijo k političnim vrščem Jugoslavije in vseh republik, ki so pogrezani v birokratizem, odjuzeni in neskončno eksprpriacijo oblasti. Ti vrščiči so očitno tako bresobirni, da ne bodo ali ne morejo prav nič upoštevati, kaj predstavlja vitalen interes mas, narodov in narodnosti. Samo s tem se da pojasniti gerontokratično lotevanje pri sedanjih ustavnih amandmajih. V prvem planu se nahaja "Ustavno-pravna garancija" oblastniških pozicij, za novo razporeditev točk politične moči, v vseh forumskih strukturah, za zavarovanje pred vsami eventualnostmi in nepričakovanimi obrati. V zasedah "nacionalnih držav" se birokratski vrhovi - poleg nenehnih spopadov - stružujejo, val enako teče za ostanjem na oblasti, pa tudi celo v vrhu sedaj že odlozno jugoslovanske skupnosti.

Takšno lotevanje potrjujejo tudi stalna in odkrita opozaranja, naslovljena na javnost in maso s strani birokratskih vrščev, da mora ljudstvo (torej vsi narodi in narodnosti, vsi državljani) sprejeti in pokorno upoštevati kakršne dogovore in sporazume političnih vrščev, da je to edina pot "samoupravnega" izvržitve Ustavnih sprememb. Gerontokratska vsija sedanosti in prihodnosti seveda povsem stigmatizira vsa resnično vitalna vprašanja srednjih, mladih in najmlajših generacij. V namesto, da bi prav te generacije po samopravnih poti in s polno udeležbo delovskega razreda, delovnih ljudi in vseh državljanov, reševale vprašanja svoje prihodnosti, da bi same določale svojo usodo - so prepuščene dogovorom tistih, ki imajo sil naravnih zakonov, gotovo do perspektive te Jugoslavije in teh republik ni več kot pa generacija, pred katerimi je prihodnost. Kajti fatalni sgreški, ki se danes dogajajo, ne morejo zadeti nikogar drugega kot sedanja srednja in mlada generacija.

Zaradi vsega tega je politika, ki se ogrinja v plašč takomenovanih ustavnih amandmajev, povsem prazna. Ne glede na to, kakšni so, vsi vidni in nevidni aranžmaji morajo biti samo dopolnilni izvir novih težav, ki bodo prizdale navadne državljane te dežele. Zato lahko celo zmerni pesimisti pričakujejo mogoče tudi neverjetne in katastrofalne posledice, mogoče kmalu ali pa v bolj daljni prihodnosti. V okvirih planiranih ustavnih sprememb ni razlogov za kakšen izrazit optimizem.

prof. dr. STEVAN VRAČAR

Opomba uredništva:
Že v prejšnji številki smo posredovali prevod prispevka z razgovora o ustavnih amandmajih, ki je bil marca na beograjski Pravni fakulteti. Prav od tam je tudi naš današnji tekst.

